

૨૦૭ ૧૭૪

“અ અ” તઆલા”

સયરે ચમન.

ઉર્ફ

બહારે ગુલશન.

અનાવનાર,

મીર સૈયદઅલી કાદરી, બીલીમોરીયા.

છાપાની પ્રગટ કરનાર

સૈયદ અનુભીયાં બીન સૈયદ અમીરમીયાં
કાદરીની કું.

(આ 'કુક સને ૧૮૬૭નારપમાં એકટ પ્રમાણે રજીસ્ટર્ડ કરાવીછે)

મુરત.

‘દેશી મિત્ર’ એનજીવ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપી.

સને ૧૩૨૫ હીજરી

સને ૧૯૦૭ ઇસવી.

કીંમત રૂ. ૦-૫-૦.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ

૧૪૬૮૪

૨૦૧૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજગતી કોપીરાશિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૦૧૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ અથવા અમ

વિષય ૬૬૬૮:૪૩૬૮

સયરે ચમન ઉર્ફ ખહારે મુલશન.

૨૦૧૬

દિઆયો.

નામીયા શાએરો અને કવિઓએ પોતાનાં કીમતી વખત-
નો ભોગ આપી, ગાયનનાં શોકીન અને સગજદાર લોકો માટે
જે કાંઈ કીમતી કવેરાતનો જયો ગઢેરમાં ઢાળ્યા છે, તેનો
સંબંધ કરવા મુનાસબ છે, ગાયનથી દીલ ખુશ થઈ મગજને
રાહત મળે છે. એટલુંજ નહીં, પરંતુ તેમાંથી નસીહતોનો સમ્બંધ
પણ મળી શકે છે. આવાં ગાયનોનો જયો મુજરાતીમાં છપાય,
તો તેથી શોકીન લોકો ગાયનનો લાભ લઈ શકે. એવા હેતુથી
આ કિતાબ સયરે ચમન ઉર્ફ ખહારે મુલશન, છપાવી છે.
એમાં ચાર ભાગ છે. પહેલા ભાગમાં દક્કાની અને નાચતીઆ
રજા છે, અને બીજા ભાગમાં નાટકનાં ઉરદુ ગાયનો, અને ત્રી-
જા ભાગમાં નાટકનાં મુજરાતી ગાયનો છે, અને ચોથા ભાગમાં
મરી, દાદરા, કહેરવા, કવ્યાલી, ગરબીઓ તોરે પરચુરણ ગા
તા છે. એવી રીતે ચાર ભાગમાં જલસાઓનાં તથા નાટકોમાં
નાં ઉમદાં અને ચુનંદા ગાયનો છે. આ કિતાબમાં ગાયનો
લેવામાં આવ્યાં છે કે, જે શોકીનોને ખસંદ પડ્યા વિના
રહશે નહીં. ગાયનોની ખુદો આજ સુધી ઘણી બહાર પડી ચુકી
છે, પરંતુ એમાં જે ગાયનનો સંબંધ છે, તેવી કોઈ પણ ખુદમાં
જેવામાં આવતો નથી. કેટલીક ખુદોમાં નદામાં અને રસ વિનાનાં
ગાયનોથી ભરતી કરવામાં આવે છે, તેવાં ગાયનો આ ખુદમાં

દાખલ કરવામાં આવ્યાં નથી, કારણ કે એમાંના ગાયનો ખાસ ગાનારાઓની ફરમાસથી દાખલ કરવામાં આવ્યાં છે, અને ફક્ત ધસત્રામી ભાઈઓજ આ ખુકનો લાભ લઈ શકે એમ નથી, પરંતુ હાંદુ ભાઈઓ પણ એનો લાભ લઈ શકે, એવાં એમાં ગાયનો લીધાં છે.

મારા તરફથી આજ સુધીમાં કેટલીક કિતાબો જપાત ચુકી છે, અને તેની હજારો નકલો ખપી ગઈ છે, અને દરરોજ તેનો ખપ ચાલુજ છે, અને તેથી મારી કિતાબો ધસત્રામી ભાઈઓમાં પસંદગી પામી છે, અને મારા કદરદાન ધરાડાએ આજ સુધી મને જે આસરો આપ્યો છે, તેનો આ તકે દાલોગ્નનથી એલસાન માનું છું, અને ખુદા પાસે ઇલતીજ કરું છું કે તેઓને સલામત રાખે આમીન.

આ ખુકની પેલલી આટ્ટીની બધી નકલો ખપી જવાથી એમાં કેટલોક વધારો સુધારો કરીને બીજાવાર જપાવી છે, તે ઉપરથીજ જણાય છે, કે આ ખુક ઘણી લોકપ્રીય થઈ છે.

આ કિતાબમાં ગાયનો પસંદ કરવામાં મને મુનશી મીર મોદમદ હુસેન સાહેબ ઉભાઈવાલા તરફથી મદદ મળી છે, માટે તેમનો આભાર માનું છું.

છેવટ વિનંતી કરવાની કે આ ખુકમાં કોઈને ભુલ જણાય તો સુધારી લેશો, અને મને દરગુજર કરશો એવી ઉમેદ છે.

સુ. બીલીમારા. ૧
દેગડી સ્ટ્રીટ ૧

લી. હુઆગો
મીર સૈયદઅલી કાદરી.

૭૮૬

સયરે ચમન, ઉર્ફ ખહારે ગુલશન.

ભાગ ૧ લો.

હમ્દે ખારે તઆલા.—૧.

કહું લા હવાસે મેં ઇચ્છતીલા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ,
 નહીં કોઇ તેરે સીવા ખુદા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 તેરા નામ સાહેબે જુદા હે, તેરા હર મકામેં વજુદ હે,
 યે તેરી જર્મી યે તેરા સમા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 કહીં તુ રહીમો કરીમ હે, કહીં કહેરસે તેરે ખીમ હે,
 સબી કેહતેહેં તુઝે રખના, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 કહીં મયકશોમેં તુ જા છુપા, કહીં આખીદોમેં તુ જામીલા,
 તુ કહાં કહાં હે મેરે ખુદા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 તેરા શોર સાગેરો મુલમેં હે, તેરા જુક ખુલખુલો ગુલમેં હે,
 હે તેરા જુદુર હરએક જા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 તુને કુન કહા કય કુન હુવા, સરે અંદા તુજકો નીચું હુવા,
 તેરે હુકમ લાયે હેં સબ અગ્ન, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 તુને નહતો અકરમ અરમલા, કહા અપને અંદોસે અય ખુદા,
 બલા કોઇ તુઝસે હો કયા જુદા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.
 સરે અજજ ખુશકે અય, યેહ હુમીદ કેહતા હે રોઝે અય,
 નહીં કોઇ મેરા તેરે સીવા, તેરી શાન જલ્લ જલાલહુ.

ગઝલ—૨.

હો દુરદ આપ પે મેઝરાજકે જાનેવાલે,
 આનકી આનમેં શીર લોટકે આનેવાલે.
 મુજ ગુનેહગારકી હે શરમો હયા તેરે હાથ,
 મેરે મવલા મેરી બીગડીકે બનાનેવાલે.
 જો તલબ મેને કીયા મુજકો ધનાયતસે દીયા,
 તેરે કુરબાન મેરે નાજ ઉડાનેવાલે.
 શીકસે રંજસે આફતસે બલાસે ગમસે,
 આપ હું ઉમ્મતે આસીકે બચાનેવાલે.
 વાહરે જાતે મુકદ્દસકે હે, ફખરે ઇસા,
 હે ગુલામ આપકે મુરદોંકે જીલાનેવાલે.
 નકશયે રૂયે મુબારક ન ખીયા પર ન ખીયા,
 મુતહૈયર રહે તસવીર બનાનેવાલે.
 તેરી વોહ જાત હે ચકતા કે સદા તીફલીમેં,
 યે મલાયેક તેરે જુલેકે જુલાનેવાલે.

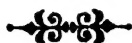
ગઝલ—૩.

અરે વોહ હુરને જોખાઈ ખુદ જાને કહાં હે તુ,
 શેહનશાહી દીલ આરાધ ખુદ જાને કહાં હે તુ.
 તેરી પુરકતમેં બેકલ હું મેં તેજે અમરકા ધાયેલ હું.
 કબી સુરત ન દીખલાઈ ખુદ જાને કહાં હે તુ.
 અલસતો કેહકે કેહલાયા કહા કાલુ બલા સખને,

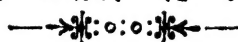
હુવા મખરીમેં હરખાઈ ખુદા જાને કહાં હે તુ
કહા હે નહનો અકરખ યું છુપા પરદેમેં અયસા કયું.
બનાયા હમકો સવદાઈ ખુદા જાને કહાં હે તુ.

ગઝલ-૪

એક ફક્ત મેંહી નહીં આહનેવાલા તેરા,
અસને પયદા કીયા વોહબી તો હે શયદા તેરા.
હલકપે મેરે છુરી ફેરકે કાતીલને કહા,
અખતે દેખેંગે તડપનેકા તમાશા તેરા.
જામ્મપર મેરે નમક છીડકા બજાવે પાની,
અખતો ઠંડા હુવા કાતીલ યે કલેજા તેરા.
ઉત્તર સીજદેસે સરકો ન ઉઠાઉંગા કબી,
હાથ લગજાયે અગર નકશે ફે પા તેરા.
યેહ હે ઉમ્મીદ શખો રોજ દીલે **મીરઝાદી,**
નજાએકે વક્ત જાયાંપર રહે કલેમા તેરા.

ગઝલ-૫

તુરપર જલવા દીખાયા યારમેં,
મુસાફો એખુદ બનાયા યારને.
સર દીયા સર મસ્ત અપને ઇશ્કમેં,
મજનુકો બન બન શીરાયા યારને.
યે કહા અખીલને લાકર ખુરાક,

ચલીયે યા હજરત ખુલાયા ચારને
 કયા બડા રતયા મોહમદકો મીલા,
 રખર અપને ખુલાયા ચારને.
 એકલી હજરત ખીલાલકી કયા કહું
 સેહરા બસેહરા શીરાયા ચારને.
 શમકી જેતાખી લીખું કયા દોસ્તો,
 ખાબમેં જલવા દીખાયા ચારને.
 પુતલા કરકે ખાકકા પરવરદીગાર.
 રોશની દીલમેં લગાયા ચારને.
 શુક કર કાઝી ખુદાકા રોજને શખ,
 ખાબકા બંદા બનાયા ચારને.

ગઝલ—૬

ફટી ગુનાહોંમેં ઉઝ સારી, ઇલાહી તોખા ઇલાહી તોખા,
 મેં અબ્દે ખાકી તુ રખ્યે બારી, ઇલાહી તોખા ઇલાહી તોખા.
 ગુનાહકી ગઠડી ધરી હે સરપર, કદમ ઉઠાઉં જમીંસે કયુંકર,
 કડી હે મંજલ યે બોજ બારી, ઇલાહી તોખા ઇલાહી તોખા.
 કબરકી સખતી શીસારે મરકદ, ગુજર શીરીશ્તોંકા પેહલી મંજલ,
 વોહ ધર અકેલા વોહ કબ્ર અંધારી, ઇલાહી તોખા ઇલાહી તોખા.
 મુસાશીરાં ઇસ સરાયે ફાનીમેં અયસે સોયે કે શીર ન જમે,
 સીરહાને જાકે અજલ પુકારી, ઇલાહી તોખા ઇલાહી તોખા.
 સલીસ હુબા હુવા હે ચારો, ગુનાહકે દરીયામેં સરસે પાતક,
 યે સરગીરાની યે શર્મસારી, ઇલાહી તોખા ઇલાહી તોખા.

ગઝલ—૭

ये क्यासे बाल भीखरे हें ये सुरत क्युं बनी गमकी,
 तुम्हारे दुश्मनोंको क्या पड़ी है मेरे मातमकी.
 भजा धसमेंही आता है नमक छीउको नमक छीउको,
 कसम लेलो नहीं आहत मेरे जखमोंको भरहमकी.
 शीशायत कीससे कीजे लाये क्या उलझ जमाना है,
 बरसाया प्यार जय हमने मोहज्जत आपने कमकी,
 न मिलयेगा न मिलयेगा कोछ हम भर न जाछेगे,
 मुझका शुक्र है पेहले मोहज्जत आपने कमकी.
 मुदा जाने तुमहेंबी रहम आता है गरीबोंपर,
 पसे परदाभी तो मोहलत नहीं मिलती कोछ हमकी,
 कहाँ जाना है यमयम कर बसो अयसीबी क्या बलदी,
 पु. राम्में तुमही तुम हो नजर पडती हैं आलमकी,

ગઝલ—૮

હે બહારે બાગે દુન્યા ચંદ રોજ,
 દેખલો ઇસકા તમાશા ચંદ રોજ,
 અય મુસાફીર કુચકા સામાન કર,
 ઇસ સરામેં હે બસેરા ચંદ રોજ.
 દફન કરકે કબ્રમેં બોલી કઝા,
 અય યહાં તુમ સોતે રેહના ચંદ રોજ,
 હે જમીં એક મોજે દરીયા કોઇ દીન,

આસમાં હે ખુલખુલાસા ચંદ રોજ.
 ક્યું સતાતે હો કીસી બે જુર્મકા,
 જાલીમો ચે હે જમાના ચંદ રોજ.
 પુછા લુકમાંસે જ્યા તુ કીતને રોજ,
 દસ્તે હસરત મલકે ખોલા ચંદ રોજ.
 શીર કહાં અકબર કહાં તુમ દોસ્તો,
 સાથ હે ઇસકા તુમહારા ચંદ રોજ,

ગઝલ—૯

કેહતા હે ખુદા દીલમેં ન ધખરાયે મોહંમદ,
 બખ્શુંગા ઉસીકો જસે ફરમાયે મોહંમદ.
 મુસાકે લીયે મેંને કોહે તુર બનાયા,
 જોર અરશે મોઅલ્લાયે રખી બતયે મોહંમદ.
 બખ્શુંગા મેં એક એકકો બસ રોજે હશરમેં,
 ઉમ્મતકે ગુનાહોંસે ન શરમાયે મોહંમદ.
 દામનમેં છુપા લે મુઝે દામનમેં છુપાલે,
 પરદા મેરે ઝેળોંકા ન ખુલજાયે મોહંમદ.
 જીવીલ મોહંમદ હું મેરે અર્શકે તારે,
 પુરી ન કરું ક્યુંકર તમન્નાયે મોહંમદ.

ગઝલ—૧૦

યા રહે ગેરસે. યા હમસે મુલાકાત રહે,

જનન જાતી રહે કયા ગમ હે મગર ખાત રહે.
 સરકે કટનેકા મુઝે ગમ નહીં પર ગમ હે યે,
 ખાત વોહ ડીજીયે જીસમેં કે મુલાકાત રહે.
 નીંદ આંખોમેં હે શરમાઇ હુઇ હે ચીતવન,
 સખ ખતાઓ કે મેરી જન કહાં રાત રહે.
 નજરે વકત મુઝે છોડકે જાતે હો કહાં,
 જીંદગી ભરતો મેરી જન મેરે સાથ રહે.
 જામ હાથોમેં રહે તાકમેં ધમાન રહે,
 હાથે ઇસ ઇસ્કમેં હીંદુ ન મુસલમાન રહે.
 બાગ જાનેકી જબી દીલમેં ખુશી હોવે ગફુર,
 ચારબી સાથ રહે મોસીમે ખરસાત રહે.

ગઝલ—૧૧

હુસ્નમે શરમીંદા કરદું માહે તાખાં તો સહી,
 આહમે ગરદુંકા કરદું ચાક દામાં તો સહી.
 ઉસ લખે નાજુકપે સુરખી પાનકી આને તો દો,
 કોડી કોડીકો ખીકે લાલે બદખશાં તો સહી.
 ગઝો હીંદુ ઝોર નસારા સખ હેં મેરે દામમેં,
 સખકો અપને હાથસે કરદું મુસલમાં તો સહી.
 તુ જો કાતીલ ખીંચકર આયાહુ મેરે સરપે તેગ,
 કુંદ કરદું મેં તેરી શમશીરે ખુરરાં તો સહી.
 મેં વોહ લેલા હું જો મુજકો દેખ લેવે એક નઝર,
 છાને મજનુંકી તરેહ ખાકે ખીયાખાં તો સહી.

ગઝલ—૧૨

ગુરૂં હુસ્નસે સીના ઉભારે તનકે બેઠે હેં.
 અનોખા હે શ્યામ ઉનકા અનોખે બનકે બેઠે હેં,
 વ્હે અય ખુત સામને તેરે રૂપે રૌશનકે બેઠે હેં,
 ખુદા જાને હે કયા ધસરાર કયું ખુત બનકે બેઠે હેં.
 પતા લગતા નહીં છલની કલેજ કરને વાલોંકા,
 નહીં માયુમ દીલપર તીર કીસ ચીતવનકે બેઠે હેં.
 વોહ હુસ્ને ચંદ રોગની બદોલત આદમી હોકર,
 પરી રૂ માહ શીમાઇત હુર તીલઅત બનકે બેઠે હેં.
 દીખાને આપે હેં વોહ સોગકે પરદેમે આરાધ્ય,
 મેરી બઝમે અબ્તમે કીસ કદ બનકનકે બેઠે હેં.
 કયામત તક તજમુલ હમ ઉંઘાયે ઉંઘ નહીં સકતે,
 નીહાયત એનસે ગોશમે અબ મદ્દનકે બેઠે હેં.

ગઝલ—૧૩

નહીં હે ખોદ મુજકો જાહીદ મોહંમદી હું મોહંમદી હું,
 ડરા ન દોજખસે હમકો વાએઝ મોહંમદી હું મોહંમદી હું.
 ગુનાહકે દદીયામે ગંકે હું પર નહીં હે કુછ ડર તુફેસે હજરત,
 કહુંગા મેહશરમે સખસે બરહકર મોહંમદી હું મોહંમદી હું.
 મેં ગૌસુલ આઝમકા એક ગદા હું તુફેસે મૌલાકે અય અજન્ને,
 મેરે હેં રહબર શરીયે મેહશર મોહંમદી હું મોહંમદી હું,
 હે ધરક અયસા હમારે દીલપર કે મરનેકે બાદલી છટક કર,

કહેગા મેરે લલદકા પથ્થર મોહમંદી હું મોહમંદી હું
મોહમંદયાકુબજરાન ધબરાવસીલા તુજકો અહોત બડાહે,
નકીરે આવેં તો કેહ જીડક કર મોહમંદી હું મોહમંદી હું.

ગઝલ—૧૪.

હસીનોંકા હરએક આલમમેં શોહરા હોહી જતા હે,
તુમહેં જો દેખ લેતા હે વોહ શયદા હોહી જતા હે.
ત્રશામેં લે લીયા ખોસા ખદા કયું હોતે હો સાહેબ,
ચલો મીલ ખેઠો જાને દો કે અયસા હોહી જતા હે.
મેરે કમઅખત ઇસ દીલકી અબસ યે કયસી હાલત હે,
કલેજ મલતે મલતે દર્દ પયદા હોહી જતા હે.
ખબર મરનેકી સુનકર હરધડી હયરાન હોતે હેં,
જવાના મર્ગ મરનેકા અચંબા હોહી જતા હે.
કબી હે દર્દે સર ઉનકો કબી મેંહદીકા હીલા હે,
હમારે ધર ન આનેકા બહાના હોહી જતા હે.
બચા બી હે કહીં તેરી નઝરસે આજતક અસગર,
સુના હે રહતા રહતા દીલ દીવાના હોહી જતા હે.

ગઝલ—૧૫.

તેરી ઉલફતકો અય ખાગ્ન ન કયું દીલ કીમીયા જાને,
પ્યારા જબકે તુઝકો હજરતે ખયરશવરા જાને,
દીલે ખીમારકી મેરે ખબરલે જલ્દ અય ખાગ્ન,

મસીહા તુહી મેરા હે મેરે દીશ્વકી દવા જાને.
 તમના હે જો દીલકો કયા કહું અય ખાજયે આલમ,
 તુમ્હારે માસીવા કયા કયા કોઇ મેરા મુદદઆ જાને.
 ગદાકો એક પલમેં તુ અગર આહે ગની કરદે.
 તેરા દરખારે આલીમ હે યે રત્યા કોઈ કયા જાને.
 કટી જડ કુકરી હીંદુસ્તાનમેં આપકે ખાયેસ,
 કોઈ કયા રતખયે આલી જહાંમેં આપકા જાને
 ન કયું રતમેં આલા હો સીકંદર ઓર દારાસે,
 તેરે દરખારે આલીકા જો અપનેકો ગદા જાને.
 જહે કીસમત કીસી દીનગુલશને અજમેરમેં ખાજ,
 ખુલાઈગે મુઝે વાસીલ ખુદા જાને ખુદા જાને.

ગઝલ—૧૬.

દરપે અશીલ નીગેહખાન બને બેઠે હેં,
 આપ કૌનેનકે સુલતાન બને બેઠે હેં.
 હુશ્રકો પેશે ખુદા દેખો ખડી ઉમ્મત,
 આપ કીસ શાનસે અશાન બને રહે હેં,
 જાનતે હેં કે હજારોંકો રવા હમને,
 કયા વોહ ધનસાન હેં નાદાન બને બેઠે હેં.
 કલ તો શયદા હુયે દુનીયા પે ખુદાકો ભુલે,
 આજ મેહશરમેં પશેમાન બને બેઠે હેં,
 હેં યકી ઉમ્મતે આસીકી શકાઅત હોગી,
 અર્શપર આજ વોહ મેહમાન બને બેઠે હેં.

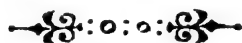
હે યે માણુમ કે હમ પેશે ખુદા જાઈગે,
 ક્યસે માફીલ હેં કે અનજન બને બેઠે હેં.
 મીમે અહમદકા મોઅમ્મા અલી અહમદ નખુલા,
 અછછે અછછે યહાં હયરાન બને બેઠે હેં.

ગઝલ—૧૭

ગુલ ઉઠા અર્શપે લો ખતમે પયંબર આયા,
 શેફતા જસપે ખુદા હે વોહી દીલબર આયા,
 દેખકર રૂથે મોહમદકો મલાયેક બોલે,
 જસસે રૌશન હેજહાં વોહ મહે અનવર આયા,
 ચુમકર પાયે નખી અરશી ઉલા કેહને લગા,
 ઝાંજપર સલ્સે અલા અપના મુકદ્દર આયા.
 કેહતે મુસા યે ચેહી હજરતે ઇસા દેખો,
 જસકે હમ સબ હેં સીપાહી વોહ યે અફસર આયા
 સયરે જન્નતકો ચલે આપતો રીઝવાં બોલા,
 આઓ જયારત કરો હુરો શહે સફદર આયા.
 જસકી ખુશખુસે મોઅત્તર હુવા બાગે આલમ,
 આજ જન્નતમેં વોહી ખાસ ગુલે તર આયા.
 અપની ઉમ્મતકો પીલાવેંગે જો સાગેર ભરભર,
 આજ કૌસરપે વોહી માલીકે કૌસર આયા,
 વાહ કયા ખુબ લીખ્યા તુમને કસીદા ઉનસર,
 ખતમ ઉસપર હે કે જો રંગ બરાબર આયા.

गजल-१८

ओक तीर डंकता न आंकी कमान वाले,
 हो ओक नजर छवरणी ओ आन आन वाले.
 जुटोंके यार जुटे जुटा जहान सारा,
 तेरा हे ध्यान सच्चा ओ सज्जे ध्यान वाले.
 अंजर डिहाके तोला ओर तोलके न भारा,
 में जिस अहाके सहके ओ आन आन वाले.
 काअमेमें नंदे दुंदु या अतकहेमें नके,
 दुंदां दुं ला मझमें ओ ला मझन वाले.
 तेरे नगरमें नना ओर दरदरकी आक छाना,
 कुछतो पता अताहे ओ ये नीशान वाले,
 तदहीक छाल तेरा कीससे कहुं में नके,
 चुप हूं यझान वाले शुभ हूं शुमान वाले.

गजल-१९

हमतो आशक हूं तेरे नाज डिहाने वाले,
 तुमसे कम हेजेहें मलय्य सताने वाले.
 अंद कर क्यहे मोलय्यनमें अजर ली न मेरी,
 दाममें असके इसे दाम छुडाने वाले.
 कल शणे वस्त्रमें क्या नरह कटीथीं धडीयां,
 आन क्या मरगये धडीयाल यमनने वाले.

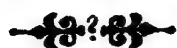
કલ્લ જો રસ્તેમેં મુલાકાત હુધ તો ચે કલા,
 કલાં જાતેહો તરેહદાર . જલાને વાલે.
 ગુજરી મુદત કે મેરે સાથ ન મીલને આયે.
 કયા હુયે યાર ગલે હમકો લગાને વાલે,
 યુતો અવકાત ગુજરતી હે મજેદારીમેં,
 ન મીલે ચેન મજેદાર દીખાને વાલે.
 અજકે મીલનાહો નઝીર યારસે કેહદે જાકર,
 કયા જલા હમ ન રહે યાર જુલાને વાલે.

ગાઝલ—૨૦

યા અલી જસમે તેરે લુલ્હા સાયા હોગા,
 તખતે શાહીસે બુલંદ ઉસકા તો પાયા હોગા.
 યા મોહમ્મદ હે તેરે સામને યુસુફ જરરા,
 દસ્તે કુદરતને તેરા હુસ્ન બનાયા હોગા.
 જસને કૌનેનમેં સમઝાહે તુમહેં પુસ્તે પનાહ,
 ઉસકો દારેનકી આફતસે બચાયા હોગા.
 આહ યુસુફકી રહી હોગી ન યુસુફકી તલખ,
 જસકી આંખોમેં તેરા હુસ્ન સમાયા હોગા.
 ખલકને જાજકે ગીનયા તુમે દીલસે અમીન
 હજરતે શાહને ઉલજતમે ઉઠાયા હોગા.

ગઝલ—૨૧

અબતો જાડંગી મદીનેકો મેં જોગન બનકર,
 ઇસ્કે અહમદમેં શીરંગી મેં ખીરોગન બનકર
 ખાક હો સરપે મલી બાલ હોં સરકે ખીખરે,
 હાર હો આંસુઓંકા હાથમેં સુમરન બનકર.
 જો મુયે કાઅ્યા ગયે ચોર ન મદીને પહોંચે,
 આગયે હીંદમેં કમઅખત વોહ પાપન બનકર.
 અય સબા ગીદ મદીનેકી ઉડાકર લાહે,
 મેરી ઇન આંખોંમેં પડજાયે વોહ અંજન બનકર
 મુજકો જાનેદે મદીનેમેં જો નીકલે અરમાં
 મોત કયું પીછે પડીહુ મેરે બચરન બનકર.
 મરતેદમ કામ ન આયા મેરે મેરા ખાવીંદ
 હાયે કુછબી ન લીયા મેંને સુહાગન બનકર,
 હોકે સોખાર તસદ્દુક તેરે રોઝેપે નખી.
 હાર દુલોંકે ચડહાડંગી મેં માલન બનકર.
 મોંહકો આનચલસે ઢકે રોતી હું ગમમેં તેરે,
 તેરી રહમત મેરા મોંહ પુંછદે દામન બનકર.
 નકશ અહમદકા લીખું ખુને જીગરસે દીલબર,
 કલ ક્યામતકો યે કામ આયેગા જોશન બનકર.

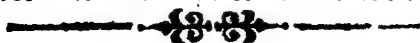
ગઝલ — ૨૨.

હજર આનેમેંભી હે પાસ ખુલાતેભી નહીં,
 બાએસે તરફે મુલાકાત ખતાતેભી નહીં.
 કયા એ પરદા હે કે ચીલમનસે લગે બેઠે હો.
 સાફ છુપતેભી નહીં સામને આતેભી નહીં.
 સર ઉઠાઓ તો સહી આંખ મીલાઓતો સહી,
 કુછ નશેમેંભી નહીં નીંદકે માતેભી નહીં.
 ગેર મેહફીલમેં તેરી આનેકી રસવાઇ મુનેં,
 કોન બેકાહે ઉસે લોગ ઉઠાતેભી નહીં.
 જીનેસે તંગ હો અય દાગ તો કયું જીતેહો,
 જાન પ્યારીભી નહીં જાનસે જાતેભી નહીં.

ગઝલ — ૨૩.

વોહ ઉઠા આજ નકામે રખે જેપ્યા દેખો,
 દેખનેવાલે ચલો ચારકા જલવા દેખો.
 વોહી જલવા હે વોહી તુર તુમહેં યાદ નહો.
 રખમે અરની ન કહો હજરતે મુસા દેખો.
 તુમ તો કહતેથે તેરી શકલ ન દેખુંગા કબી,
 આજ કયું મેરી તરફ આપને દેખા દેખો.
 એક બોસેકે લીયે હજર હે અદલાહ અદલાહ,
 જાન હમ દેતેહેં થે દીલ તો હમારા દેખો.
 આંખસે કતલ કીયા લખસે જીલાયે મુરદે,
 શોઅબોહા બાજકા અદનાસા તમાશા દેખો.

ગઝલ ૨૪

અય રસ્કે કમર દીલકા જલાના નહીં અછછા,
 ઉલ્લસતકો બરહા કરકે ધટાના નહીં અછછા
 આતીહે ચમનમેં મેરે ગુલરૂકી સવારી,
 અય બાદે સખા ખાકું ઉડાના નહીં અછછા.
 હોખમેગા સવદા મુઝે જુલફેં ન સંવારો,
 હુશીયારકા દીવાના બનાના નહીં અછછા.
 મશહૂર હે યે કોલ સુલેમાંકા જહાંમેં,
 હરએકસે યું દીલકા લગાના નહીં અછછા.
 સખ ખંદા જની કરતે હેં રોતાહું મેં સાહેબ,
 આશકકો સનમ અપને રહાના નહીં અછછા.
 પચતાઓગે અય જને જહાં હાથ મલોગે,
 પ્રસવક્ત મેરે પાસસે જના નહીં અછછા.
 લીખવાના યે મીસરા તુ મેરે સંગે લહદપર,
 મોત અછછી હે પર દીલકા લગાના નહીં અછછા.
 ઉલ્લઝાકે મુઝે જુલ્ફમેં ક્યા પેય દીયા હે,
 બસ બનચુકે સવદાઇ બનાના નહીં અછછા.
 મુનીસકી અબી આંખ ગુલીસ્તાંમેં લગી હે,
 અય બુલબુલો યે શોર મયાના નહીં અછછા.

ગઝલ—૨૫

ગુજર હય દસ્તે ગુરખતમેં વતનસે હય સફર અપના,
 તુહી વાલી હય અયસી ખેત્રીમેં દાદગર અપના.
 ન દૌલતકી તમન્ના હય, ન ખાહીશ હય હુકુમતકી,
 યેહ ખાહીશ હય કે તેરી યાદમેં દીન હો ખસર અપના.
 તુઝીસે કામ હય અવ્વલ, તુઝીસે કામ આખીરકો.
 ન કામ આયેગી દુનિયા યેહ, નહોગા માલો જર અપના.
 હમેં તૌશીક દે દુનીયાકે સદમેંકે ઉઠાનેકી,
 યેહી તાલીખ હેં તુઝસે હમ, યેહ મકસદ આયખર અપના.

ગઝલ—૨૬

અઝી સુરત કયા કરેં હમ, અઝી ખસલત ચાહીયે.
 હો પરીર કોઈ તો કયા, આદમીયત ચાહીયે.
 ખીન અહમકસે તો, નાખીનાલી આકિલ ખુબ હય.
 ચશ્મકી ખીનાઇ કયા. દિલમેં ખસારત ચાહીયે.
 જરકી લાલચસે ખુશામદ જો નફર ખેહદ કરે,
 અયસે બંદેપર સદા સાહેબકી લાઅનત ચાહીયે.
 ખુબર દુનિયામેં દસમેં દો, લખક એક લાખમેં,
 અહમકો કદ્ર ધનકી, યાકે ઉસ્કી ધજજત ચાહીયે.
 “રૌનકે” આલમ હય, આલમમેં ફકત મેરા અયાજ,
 જુસ્સે જીનત તુમકો, કયા ઉસ્સે અદાવત ચાહીયે.

ગઝલ—૨૭

યા પજતન બચાના જખ જન તનસે નીકલે,
નીકલે તો યા મોહમદ મેરે દહનસે નીકલે.
આવેગા મેરા પ્યારા બાજેગી દહનકી મોરલી,
જખ વોહ મેરા સાંવરીયા જોખનકે ખનસે નીકલે.
મેરે મરીઝે દીલકી ઉમ્મીદ હે તો ચે હે,
જનુ'પે ઉસકે સરહો ઓર જન તનસે નીકલે.
જખ જનો ફસલે ગુલ હે કહીયો ગુલોંસે જાકર,
હમકો તો હોગયે હેં ખરસોં ચમનસે નીકલે.
નીકલે જનાજી મેરા જખ ચારકી ગલીસે,
તો કલમયે શહાદત સખકે દહનસે નીકલે.
કયા લાયાયા સીકંદર દુનીયાસે લેગયા કય,
ચે દોનોં હાથ ખાલી બાહુર કદનસે નીકલે.

ગઝલ—૨૮

દીલ લગા ચારસે ઉસ દીલકા છુડાના મુશકીલ,
ધશકકા જખ્મ લગા ઉસકા સીલાના મુશકીલ.
હુસ્ન હે દામે બલા બુલ્દ હેં દોકાલે નાગ,
જીસકે તઈ નાગ ડસા ઉસકા જીલાના મુશકીલ.
આતશે ધશકને બોહતોંકા કીયા ખાના ખરાબ,
આગ ફરીયાકો લગી ઉસકા ખુઝાના મુશકીલ.
યાદ કરનેકો લીયા હાથમેં મનકા મનકા,

દીલ ઉપર બોજ પડે મનકા શીરાના મુશકીલ.
 જે ઉમર યાદમેં યુજરી સો ગનીમત સમઝો,
 સોગયા ઇશકમેં જે ઉસકા જગાના મુશકીલ.
 રાત્રે મખમ્મી વલી ઝાહેર ન કીસીસે કરના,
 હાથસે બાત ગધ ઉસકા શીરાના મુશકીલ.

ગઝલ—૨૯.

અહમદે મુરસલકે પ્યારે લે ખખર,
 ખુરજે જેહરાકે સીતારે લે ખખર.
 યા મોહિયોદદીન શાહે અવલીયા,
 અય મેરે હકકે દુક્કારે લે ખખર.
 શરખતે દીદાર તેરા આહીયે,
 સાકીયે કૌસરકે પ્યારે લે ખખર.
 અય મેરે ફરીયાદ રસ મુશકીલકુશલ,
 દરખે તેરે આ પુકારે લે ખખર.
 નાતવાં મહમુદશાહ બાસદ નીયાજ,
 હર ઘડી તુજકો પુકારે લે ખખર.

ગઝલ—૩૦.

મુનસફી દુનીયાસે સારી ઉઠગધ,
 અય ખુતો ધમાનદારી ઉઠગધ.
 વાયે દુશમન હોગયા સારા જહાં,

હાથે રસમે દોસ્તદારી ઉઠગઇ.
 રેહગયે લાખોં કલેજન થામકર,
 આંખ જીસ જનનીય તુમહારી ઉઠગઇ.
 જળ હુવા સીજદેમેં ઉસ પુતકા ખ્યાલ,
 ખુદ બખુદ ગરદન હમારી ઉઠગઇ.
 કીસસે રખીયે ઢાગ ચશમે દોસતી,
 ઉઠગઇ ચારોંસે ચારી ઉઠગઇ.

ગાઝલ—૩૧.

વોહ જો હમમેં તુમમેં કરાર થા, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો.
 વોહી વાચ્ચદા યાને નીઆહકા, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો,
 વોહજો હુદ્દ મુઝપે થા પેશતર, વોહ કરમ કે થા મેરે હાલપર,
 મુઝે સખ હે યાદ જરા જરા, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો.
 વોહ નયે ગીસે વોહ શીકાયતેં, વોહ મજે મજેકી હીકાયતેં,
 વોહ હરએક ખાતપર રહના, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો.
 કભી બેડે સખમેં જો રખર, તો ઇશારતોંમેં હે ગુફતગુ-
 વોહ બયાને શોક હે ખરમલા, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો.
 કભી હમમેં તુમમેંલી ચાહથી, કભી હમસે તુમસે નીઆહથી,
 કભી હમમી તુમભી થે આશના, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો.
 જીસે આપ ગીનતેયે આશના, જીસે આપ કેહતેયે બેવદા,
 મેં વોહીહું મામીન મુખતીલા, તુમહેં યાદ હો કે ન યાદ હો.

ગઝલ—૩૨

મોહખ્યત ગેરસે મેરી છુડાદો યા રસુલુલ્લાહ,
 મુઝે અપનાહી દીવાના બનાદો યા રસુલુલ્લાહ.
 લગા તકીયે ગુનાહોંકે પડા દીન રાત સોનાહું,
 મુઝે ઇસ ખામે ગફલતસે જગાદો યા રસુલુલ્લાહ.
 પડાહું કેઅરે દરીયામેં ભંવરમેં ખાતાહું ચક્રર.
 કિનારે વસ્ત્રકે મુઝકો લગાદો યા રસુલુલ્લાહ,
 અંધેરી કબ્રમેં મુઝકો અકેલા છોડ ગઈગે,
 વહાં હો ફઝલસે તેરે ઉમ્મદા યા રસુલુલ્લાહ.
 બડી કીસમત હમારી હે કે ઉમ્મતમેં તુમહારી હેં.
 ભરોસા દીનો દુનીયામેં તુમહારા યા રસુલુલ્લાહ.
 ખુદા મુઝકો મદીનેમેં જો લેખવે તો બેહતર હે,
 કે રૌઝા જાકે મેં દેખું તુમહારા યા રસુલુલ્લાહ.
 હુસેની પીર હે મેરા હે જસકા મુલક બયતુલ્લા,
 મુસાપીર હુંમેં કાઅબેકા દીખાદો યા રસુલુલ્લાહ.

ગઝલ—૩૩

શીદાયે મુસતફા હોગા દીલે દીવાના તુરબતમેં,
 બનેગા શમયેરયે શાહકા પરવાના તુરબતમેં,
 પસે મુરદન જો સહરાયે મદીના યાદ આયેગા;
 ઉડાયેગા કફનકી ધજજીયાં દીવાના તુરબતમેં,
 નકીરેન આકે દીખલાયેંગે જબ સુરત મોહમદકી.

કરંગા ઉસધડી મેં સીજદયે શુકરાના તુરખતમેં.
નો સુનકર વોહ બઝોડે હીલ રમુલે જીનનો આદમપર
પરહેંગે ઉસધડી સલવાત બેતાપ્યાના તુરખતમેં.

ગઝલ — ૩૪

ફુરકતમેં મુખતીલા હું ખાગ્ગ ઇધર તો દેખો,
વલાહ તડપ રહાહું ખાગ્ગ ઇધર તો દેખો,
મુશકીલ કુશાઈ કીજે હાજત રવાઈ કીજે,
સો જીનસે શીદાહું ખાગ્ગ ઇધર તો દેખો.
ખાગ્ગ મોઘને ચીશતી લીલ્લાહ બચાઓ કીશતી,
તુફાનમેં ફંસાહું ખાગ્ગ ઇધર તો દેખો.
અજમેરમેં બુલાવો રૌઝા મુઝે દીખાદો,
ઉલફતમેં મરમીટા હું ખાગ્ગ ઇધરતો દેખો.
કહીયે મેરી ખતાબી સુનતે નહીં જરાબી,
હરદમ પુકારતાહું ખાગ્ગ ઇધરતો દેખો.
ચાહે બનાઓ મુજકો ચાહે બીગાડો મુજકો,
બરદા મેં હોચુકાહું ખાગ્ગ ઇધર તો દેખો.
જાયે નિશાત કીસ જી બીન તેરે મેરે આકા,
મેકસ હું બેનવા હું ખાગ્ગ ઇધર તો દેખો.

ગાઝલ—૩૫

કરતી હે કલ મુજકો તેજે અદાયે ખાગ્ન,
 હે જનનો દીલ અસીરે બુલ્દે દુતાયે ખાગ્ન.
 યે મેહરો માહ હુયેહેં શયદાયે રૂયે અનવર,
 આલમમેં હસકો દેખો વોહ હે શીદાયે ખાગ્ન.
 મકસદકે મોતીયોંસે બરતા હે ચર્ખ દામન,
 આતાહે જોશપર જગ્ન બહરે અતાયે ખાગ્ન.
 મેરી ચેહી દુઆ હે દીન રાત તુજસે યા રખ,
 મકસદ બરઆયે દીલકા મેરા બરાયે ખાગ્ન.
 ઇસકંદરો ફરીદુ'કે દરપે જાયેં કયું હમ,
 કાશી હે આસતાને દોલત સરાયે ખાગ્ન.
 હો તુરકી તજલ્લી ઝાહેર કલામ બેશક.
 ગર રૂયે પુર ઝીયાસે પરદા ઉઠાયે ખાગ્ન.

ગાઝલ—૩૬

દુનીયાસે જગ્ન ઉઠાયે પિસતર શુલામ તેરા,
 યા રખ જગ્યાંપે જરી ઉસદમ હો નામ તેરા.
 ખુતખાને છાનમારે કાઅબેમેં હુંડ આયે,
 દિલકે મકાંમેં પાયા અય જાં મુકામ તેરા.
 મસજીદકે દરપે કયુંકર હો પ્રાસખાંકા પેહરા,
 બેકેદ હે ઇન્કાહી દરબારે આમ તેરા.
 જન્નત મીલે કે દોજખ દોનોં તરેહસે ખુશ હું.

મુખતાર તુ હે મેરા મેં હું ગુલામ તેરા.
 કલેમા તેરા ન કયુંકર જારી હો શશ જહતમેં.
 બજતા હે પંજ વક્તા નૌખતમેં નામ તેરા.
 રહમતકા મુસ્તહકબી તુઝસા નહીં હે અશરત,
 હેં ગરકે બહરે ઇસ્યાં દફતર તમામ તેરા.

ગઝલ—૩૭.

આયા કરો ઇધરબી મેરી જનં કબી કબી,
 નીકલેં હમારે દીલકે અરમાં કબી કબી.
 પાસો ન ગેસુઓંકો ચેહ કાલી બલાકે હેં,
 હયરાં કરેંગે રોજ પરેશાં કબી કબી.
 આનેમેં જન આપકો ગર ઉજર હે યહાં,
 ખત તો લીખા કરો મહેતાયાં કબી કબી.
 પુછા શમે વીસાલ કે આઓંગે ચા નહીં.
 કુછ સોંચ સોંચ કેહને લગે હાં કબી કબી.
 યાદ આતીહે જસ વક્ત મુઝે સુરખે યુસુફ,
 પરહ લેતા હું મેં ખોલકે કુરઆં કબી કબી,

ગઝલ—૩૮.

રાતન શમે શીરાફ ન પાછ તમામ રાત.
 પેહલુ થા ઝોર દરદે જુદાઇ તમામ રાત.
 કરતા ગીલા વીસાલમેં મેં દરદે ઇસ્કકા,

એક ખાતલી તો યાદ ન આપ તમામ રાત.
 બોસા જો લેલીયા તો વોહ શરમાયે ઇસકદર,
 તા સુખહો ફીર ન આંખ લગાઇ તમામ રાત.
 આફતમેં જન શમએકી થી શામે વસ્લસે,
 મેને જલાઇ ઉસને ખુઝાઇ તમામ રાત.
 ઠેહરી ન ઉસ્કે હુસ્નકે આગે કીસી તરેહ,
 ઉઠ ઉઠકે મેને શમએ જલાઇ તમામ રાત.

ગઝલ—૩૬.

દીખાદો સુરતે જ્યા મોહાયોદદીન જલानी,
 તડપતાહે દીલે શયદા મોહાયોદદીન જલानी.
 સીવા તેરે કહાં જાઉં દીલ અપના કીસસે બેહલાઉ.
 શફીક અયસા કહાં પાઉ મોહાયોદદીન જલानी.
 હખીબે કીશ્રીયા હો તુમ શહે હર દોસરા હો તુમ,
 દીલોંકે મુદદયા હો તુમ મોહાયોદદીન જલानी,
 ખુદાકે વાસતે આઓ તરહહુમ જલદ ફરમાઓ,
 ખુદારા શીક્લ દીખલાઓ મોહાયોદદીન જલानी,
 મઝારે ફેઝે હકકાની મુકરર કુત્બે રખ્યાની,
 કરામતમેં હો લાસાની મોહાયોદદીન જલानी.

ગઝલ—૪૦

મહબુબે ખુદા શહે જાનો બશર, યા સૈયેદના અબદુલ કાદીર

અલતાફો કરમકી કીજો નઝર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
 મેરી કીશતી ભંવરમેં આન પડી, યા ગૌસહે આપકી શાન બડી,
 કરો પાર ભંવરસે કિનારે પર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
 જો મેરે પયે આબર રહે, વોહ હમેશા જલ્લીલો ખાર રહે,
 હુશમન હોં મેરે સખ જેરો જખર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
 તુમ ખેશકે હકકે પ્યારે હો, અહમદ વ અલીકે દુલારે હો,
 મેં આપકો છોડકે જહાં કીધર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
 શીકલે મોહમદ શાને અલી, મહમુમે ખુદા સરતાજે વલી,
 મુશકીલમેં પડા હું લીજો ખખર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર,
 બગદાદમેં મુજકો ખુદા લેના, વોહ જમાલે ખુદારા દીખા દેના,
 અબ હીદમેં હોગા ન મેરા યુજર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.
 મહમુદશાહ ગર તુ ચાહે ભલા, કર ગૌસકે નામકા વીર સદા,
 પેહી દોલસે કહાકર આઠોં પહેર, યા સૈયેદેના અબ્દુલ કાદીર.

ગઝલ—૪૧

તુને પીતકા વાચ્છ કરકે પીઆ મોસે પીત લગાના છોડદીયા,
 વોહ મેહરકી અંખીયાં ફેર લીની હરદમકા આના છોડદીયા.
 જરા દરસ દીખાકે ખોલ સજન, તોરે ખોલપે વાહં સખ તન મન,
 તેરે ઇશકમેં ખોયા સારા જોખન, મેંને અપના ખીગાના છોડદીયા,
 ઇસ ચાહસે પેહલે નેહ લગા, ઓર મનકો મેરે ફેર લીયા.
 અયસે બસે કીસ દેસમેં જત, જો ઇસ દેસકા આના છોડદીયા.
 જનયેં ઓરી સખી અજમેરકો ચલ, જહાં અપને પીયાકા બાસાહે,
 પીઆ ખીના કુછ ભાવત ના, મેં દીલકા લગાના છોડદીયા.

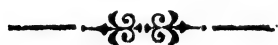
ગઝલ—૪૨

નમાજ કીસકી કહાંકા રોઝા અબીતો શુગલે શરાબમેં હું.
 અદાહો કયુકેર ઇયાદતે હક પડા મેં હાલે ખરાબમેં હું.
 કહીં નમાજ કહીં શરાબી કહીં મેં હુંગા જોહદકા જહેદ,
 ખુદાકા ડર હે યુનોંકા ખટકા અજબ તરેહકે અજબમેં હું.
 શરાબકાં શુગલ હોરહા હે બગલમેં પાતા હું મેં કીસીકી,
 મેં જાગતા હું યા સોરહાહું ખ્યાલમેં યાકે ખાબમેં હું.
 ન છંડો જહેદ જ્યાદા મુજકો નહીં યે મોકા હે શુફતશુકા,
 સવાર જતા હે વોહ શરાબી મેં હાઝીર ઉસકી રીકાબમેં હું.
 કયામત આનેકા ડર હે કીસીકી નહીં તમન્ના હે જીંદગીકી,
 હીસાબ કયા કોઇ લેગા મુઝસે બતાઓ મેં કીસ હીસાબમેં હું.

ગઝલ—૪૩

કહું કયા રતબયે વાલા મોઇનુદ્દીન ચીશતીકા,
 જીસે દેખા હે વોહ શયદા મોઇનુદ્દીન ચીશતીકા.
 તુ રખ વીરદે જબાં હરદમ યે નામે પાકકો અય દીલ,
 ચીરાગે મંજીલે ઉકળા મોઇનુદ્દીન ચીશતીકા.
 તમન્ના હે મલાયેકકો કે યુમેં આનકર ચોખટ,
 કુછ અયસાહી હે દરવાજા મોઇનુદ્દી ચીશતીકા,
 ચલો અય તીશનેગાને માઅરેફત સેરાબ હોં ચલકર,
 રવાં હે ફેઝકા ફરીયા મોઇનુદ્દીન ચીશતીકા.
 નહીં ખાહીશ તેરી જન્નતકી અય રીઝવાં નહીં હસરત,

હમેં કારી હે દરવાગ્ન મોઘનુદદીન ચીશતીકા.
 દર આયા ઇસમેં ને કોઈ રહા મહકુજ દોજખસે,
 દરે જન્નત હે દરવાગ્ન મોઘનુદદીન ચીશતીકા.
 ગુલામે ખાકેપા હું મેં ગુલામે ખાકેપા સાયેલ,
 મોઘનુદદીન જલાંકા મોઘનુદદીન ચીશતીકા.

ગઝલ—૪૪

રકમ કમ હો સીફત તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી,
 વોહ આલી શાનહે તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી,
 ગયાં મેં કયા કરે તેરા, કલાં મકદુર હે મેરા,
 વોહ જાતે લા મકાં તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી.
 જમીં વ આસમાં તેરા, મઝીં વ લા મકાં તેરા,
 અરશપર ધુમ હે તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી.
 તેરે દરીયાયે વહદતમેં, જલાંને બેડા કયું અટકે;
 તુ દિશતી પારકર મેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી.
 તેરે દરવાર ને આવે, મુરાદેં દીલકી લે જાવે.
 સખી સરકાર હે તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી,
 તુહી હે પીર પીરોંકા, કુતુબ આર ગૌસ મીરોંકા.
 હુકુમત હીંદ હે તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી.
 ખતે હાગ્ન હખીયુદ્દા, વ માતા ફેઝ હુખુદ્દા,
 લીખા પેશાનીપર તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી,
 તુ કુત્બોદદીન શરીફોદદીન રશીદોદદીન અલાઉદદીન,
 એ શાને પંજતન તેરી, મોઘનુદદીન અજમેરી.

તુહી હાદી હીલાયતકા, તુહી વાલી વીલાયતકા.
ફકર મીરાસ હે તેરી, મોઘનુદીન અજમેરી.
વસીલા તુ ગદાઓંકા, શેહનશાહ પાદશાહોંકા.
હુલાષ ધર અધર તેરી, મોઘનુદીન અજમેરી.
તુ દીલવા શમસ કે મકસુદ, અલાઉદીન સામેર જુદ.
હુઝૂરીમેં રહું તેરી, મોઘનુદીન અજમેરી.

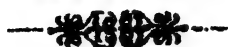

ગઝલ—૪૫

પોહ કોન હે જો દીલસે તેરા મુખતીલા નહીં,
કીસકી જગ્યાપે ચાર તેરા તજકેરા નહીં.
આઓ ન આઓ પાસ ન બેઠો ન બેયેડી,
હોના મગર ગરીબપે દીલસે ખદા નહીં.
આદમકો મત ખુદા કહો આદમ ખુદા નહીં,
લેકીન ખુદાકે નુરસે આદમ જુદા નહીં.
હમ જનને હું હુસ્નકા તુમકો ગુર હે,
તુમ જનને હો મુઝસા કોઇ દુસરા નહીં,
કેહતા હે કીસ ધુમંડપે તુ હમકો દોજખી,
બહુંદ તેરા ખુદા હે હમારા ખુદા નહીં.
આગર મેરા દેખકે કેહને લગે તબીબ,
ખીમારે ઇસ્કકો કબી હોતી શીદા નહીં.
તનહા અઝજ છોડગપે મુજકો કચમેં,
બાદે ફના કીસીકા કોઇ આશના નહીં.
જોરો જદા લીખ્યાયા હમારે નસીબમેં,

તકદીરસે મીઠા હે કીસીસે મીઠા નહીં.
 કુચેમેં હસકે જાનેસે નાસેહ ન મનેઅ કર,
 કયા જાને તુ કીસીસે તેરા દીલ લગા નહાં.

ગઝલ—૪૬.

તુમહારે હુસ્નકી જાગતક બહાર બાકી હે.
 જો આહો કુદમ કરસો ઇખતાર બાકી હે.
 ખુદાકે વાસતે સુરત દીખાદે આ જાલીમ,
 લખોંપર દમ હે તેરા ઇતેઝાર બાકી હે.
 કીયા જો વસ્લસે ઇનકાર તો ખુલગયા હમકો,
 તુમહારે દીલમેં અલીતક ગુખાર બાકી હે.
 શમે વીસાલમેં સાહેબ જરા ન ધબરાઓ,
 અલી તો આપસે ખોસો કિનાર બાકી હે.
 તુમહારી આંખોંસે માગિત હુવાહે જોર બાકી.
 શરાબે વસ્લકા અખતક ખુમાર બાકી હે.

ગઝલ—૪૭.

તેરા સાની અગર કોઇ બશર હોવે તો મેં જાનું.
 બશર તો કયા વસે શમસો કમર હોવે તો મેં જાનું,
 તુમ અપુની જુલફે નાગનકો મેરે મોંહસે મીઠા દેખો,
 અગર વોહ લાખમી કાટે અસર હોવે તો મેં જાનું.

નીકાલો રૂપસે ખુરકેકો રહી રાખ વસ્લકો થોડી,
તુમ અપની બુદ્ધકો ખોલો સહર હોવે તો મેં જાનું.
જરા છુપકે રકીખોસે મેરી આંખોમે આ બેઠો,
અગર કોઇ લાખખી હુંદે ખખર હોવે તો મેં જાનું,
તેરે વહશી મીઝજીકા મુઝે ડર હે મેરે પ્યારે,
અગર હમ જાનતક દેવેં કદર હોવે તો મેં જાનું.

ગઝલ—૪૮.

દરપર પડા રહુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.
દેખા તુમ્હેં કરુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.
કુચા ગલી વ ધર ધર હે દેખ લેના તુમકો.
બદનામ તો કરુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.
ધુરકીસે તુમ જો ચાહો દરવાજા છોડ જાઉં,
મરકર બી ના હટુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.
લાખોં સીતમ સહુંગા મેં ઇસ્કમેં તુમહારે,
શીકવા નહીં કરુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.
દીલ જાન ચોર ઇમાં તુમપર કરુંગા કુરખાં,
વાચદા વફા કરુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.
કાઝી પેહનકે કફની મુરત બના ફકીરી,
દર દર સદા કરુંગા ચાહે બોલો યા ન બોલો.

ગઝલ—૪૯

સખીરે મેં પીતમકો ક્યુંકર મનાઉં,
 યે આતાહે છમેં કે જોગન કહાઉં.
 ધ્રુપાકર સનમ મુજકો અયસાહી દેખે,
 તો લાઓ ભભુત અપને મોંપર લગાઉં.
 મનાઉં પીયાકો મેં કીસકીસ તરેહ અળ,
 યે દરદે જીગર જા મેં કીસકો સુનાઉં.
 પીઉ પીઉ કેહ સરકે બાલોંકો અપને
 લિલાસન કહાઉં જટા મેં બનાઉં
 શીરં મેં નીડર હો ગલે ડાલ ધંટા,
 જહાં બેઠું દીલકી મેં ધુની જગાઉં.
 નહીં કામ કુછ ખચેર સાદીકકો હસખીન,
 કે લે નામ અલગ દીલકો અપને રીઝાઉં.

ગઝલ—૫૦

મહાબુબે ખુદા અર્શિ પહોંચા શબ્દે મેઅરાજ,
 કયા ખુલાઘગયા ઉમ્મતકા નરસીયા શબ્દે મેઅરાજ.
 મહાબુબ નઝર આયા જો તનહા શબ્દે મેઅરાજ,
 પરદેસ ખુદા ખુદ નીકલ આયા શબ્દે મેઅરાજ.
 દારીલ યે હુવા આપકો રતયા શબ્દે મેઅરાજ,
 અલાહકો ઇન આંખોંસે દેખા શબ્દે મેઅરાજ.
 રીશન યદે બચઝાસે કંફેપા શબ્દે મેઅરાજ,

કયા રૂપે નખીકા લીખ્યું જલવા શમે મેઝરાજ.
 ઇનસાનકી કયા જન શીરીસ્તેભી ન પહોંચે,
 વહાં જાકે વોહ એક દમમેં શીર આયા શમે મેઝરાજ.
 કેહતેહેં શકાયત ઉસે અદ્વાદસે હરબાર,
 યા યજ્ઞશીશે ઊમ્મતકા તકાઝા શમે મેઝરાજ
 અય હુદ્દે જે મહાયુજને ચાહા વોહી પાયા,
 બાકી ન રહી કોઈ તમના શમે મેઝરાજ.

ગઝલ—૫૧

દોસ્તીકા હો જમાનેમેં ભરોસા કીસપર,
 તુ મુઝે છોડ્યલા અય દીલે શયદા કીસપર.
 શીતના પરદાજ દગાબાજ ફુમુંગર ઝીયાર.
 હાય અફસોસ દીલ આયાભી તો આયા કીસપર.
 ઉસકી તસવીર જે યુસુફકે મુકાબીલ રખદું,
 દેખીયે ગીરતેહેં શીર અહલે તમાશા કીસપર,
 જનીએ ચર્ખ ઇશારેસે જતાયા ઉસને,
 જ્યાં કહા મેંને મેરા સખ પડેગા કીસપર,
 દીલ ચુરાયા જે મેરા આપ ભરી મેહશીલમેં
 ઝોર કેહતે હોકે હય શુળા તુમહારા કીસપર.
 દાગ જતેહેં તો મકતલમેં પર અવ્યલ સગસે,
 દેખીયે વાર કરે વોહ શીતમ આરા કીસપર.

ગાઝલ—૫૨

ન છોડો હમેં દીલ દુખાયે હુયે હેં,
 જુદાઇકે સદમેં ઉઠાયે હુયે હેં.
 ખુતોને જલાયા હમેં શમએ સુરત,
 ખુદાસે બસ અબ હો લગાયે હુયે હેં,
 બલા જુખ્કે વક્ત તડપું મેં કયુંકર,
 વોહ જનુસે સીના દયાયે હુયે હેં,
 શદીદોંકે લાશોંચે બોલા વોહ કાતીલ.
 ચે સબ ખુનમેં કયું નહાયે હુયે હેં.
 હયા વરલમેંબી નહીં જાતી જાનકી,
 દુપદેસે મોંહકો છુપાયે હુયે હેં.
 મુઝે કતલ કરકેબી ચીતવન ન બદલી,
 અબીતક વોહ તેવડી ચડાયે હુયે હેં.
 કયામતમેં દીદારકા કયા યકીં હો,
 અબીસે વોહ આંખે ચડાયે હુયે હેં.
 ન તકલીફ દે ઇસ કદર કબ્જ હમકો.
 તેરે ધરમેં મેહમાન આયે હુયે હેં.
 જોઆબયે મુશકીલ ન ધખરાઓ રંગીન,
 અલી બહરે ઇમદાદ આયે હુયે હેં.

ગાઝલ—૫૩

સનમકા તુર દેખા હે ખુદાકે તુરકે બદલે,

કુવા હે દાગે દીલ રૌશન ચીરાગે તુરકે બદલે.
 ને દેખેંગે તેરે હુસ્ને જહાંઆરાકો મેહસરમે,
 ખુદાસે લોગ માંગેંગે તુજહીકો હુરકે બદલે.
 અનલહકકે ઇવઝ લખપર અનલ મહમુઅ ગરીહો,
 ચડાગે દારપર મુજકો અગર મનસુરકે બદલે.
 પસે મુરદન અગર યારો મોયરસર હો તો રખદેના,
 કદનમેં ખાકે કુચે દીલ રૂખા કાપુરકે બદલે.
 ખુદાયા ઇશકે ખુતમેં ઇસ કદર સખ્તી ઉકાઇ હે,
 કે પેહલુમેં હે એક પથ્થર દીલે રંગુરકે બદલે.

ગઝલ—૫૪.

કુછ નહીં દરકાર હે મુજકો નીશાની આપકી,
 એક ખોસા દીગ્ધે હો મેહરબાની આપકી.
 હાં કરં તારીફ કીસ મોંહસે મેં જાની આપકી,
 ખશ્કમેં હોગી ન લેકીન કોઇ સાની આપકી.
 જખ સુનેરી બાલ દેખું હું કીસીકે ગુલબહન,
 યાદ આ જાતી હે ફૈરન નવ જવાની આપકી.
 બસ નહીં ભુલેંગે પ્યારી જખતક હે દમમેં દમ,
 હર જગા કેહતે શીરેંગે કહાની આપકી.
 કયું બને હરખાઈ અબદુલા ખેઠેલી રહો,
 દી ખુદાને ચાંદસી તસ્વીર જાની આપકી.
 મરહબા જોશે જુનું તસ્ખીર કેહતેહેં ઇસે,
 ખેંચ લાઇ ઉસકો આખીર જાં શીશાની આપકી.

નાટકનાં ઉરદુ ગાયનો.

લા ૨ જો.

~~જોડો~~

૫૫

કરમ કર મેરે હાલપર અય કરીમ,
તેરા નામ રહમાન હય ઓર રહીમ.—કરમ.

તુહી દોનો આલમકા સુલતાન હય,
જહાંમેં તુમયાં તેરી શાન હય.—કરમ.

ફના હોનેવાલા હય સય કારોગ્યાર,
રહે તુર તેરા સદા આશકાર.—કરમ.
(ખુદાદાદ.)

૫૬

ફરમાઓ શરમાઓ નહીં અબ હજરત સરવર હાં,
કોન હે વોહ તુમને જસપર તનમન ડારે વાર—ફર.
ફંસકે હામે ઇસ્કમેં અબ છુટના હે દુશ્વાર,
ધર છુટા દર છુટા હયરાન હો બનબન જાનસે.
ફરદમ પુરગમ દીન રતીયાં—ફર.
જોરવાલે આપથે કયું બને નહીં ફાગર,
ફૂળ ઝેલે સુખ ઝેલે, હે જોર કીધર અબ શોર.
હે જસપર બહડ બહડકર બતીયાં—ફર.
(ખુરશીદે જરનીગાર)

૫૭

મેરા ગમકા તરાના સુનીયે દિસાના અય શહે ઇશાં.
 હય યે જમાના દુશમન પુરાના સુનીયે શીસાના—અય,
 આખીદ મેરા બાપ થા જંગલમેં હામાન,
 મેહર મેં યે ઉસકી લાડલી મેરા બાપ મુજદર જન.
 મેરી માં થી નાદીના યગાના સુનીયે શીસાના—અય
 (હામાન.)

૫૮

યારકે ધર ચલ જાયે નીડર ખતલાદે નગરીઆ.
 જનાકે ધરકા ખખર ખતલાદે.
 સાથ જરા ચલકે ડગર ખતલાદે,
 હીલ મીલકે સંગ જના, જહાંસે વેહ પાના.
 પરીકા લેઆના, સદરપર આંધે કમરીઆ,
 (પુરશીદે જરનીગાર)

૫૯

ધુંએકા ગાડી ઉડાયે લીયે જાયે,
 પેસેકા લોબી શીરંગીઆરે બાખુ
 જાત નહીં દેખે જમાત નહીં દેખે, એકહીમેં સબકો
 બીઠાય લીયે જાય—ધુંએકા
 હીંદુ મુસલમાન બંગી ચમારસે, દીકીટકે રૂપીયે
 ગીનાય લીયે જાય.—ધુંએકા
 દોલ્લી શેહરસે ચલે જો મુસારીર, મુખ્યદ કલકતા
 બગાય લીયે જાય.—ધુંએકા
 (પુરશીદે જરનીગાર.)

ગુસ્સા છોડો દીલ મત તોડો દીલખર પ્યારી ખાના લાક્ર.
 હલવા મલીઘ કશીઆ સાલન આલુ ગુધ્યા ઝોર પલાવ.
 જર્દા શીરની ઝોર મુતનજન અખની ખીરઆની મંગવાવ,
 કુલીયા આખી નાન પરાઠા ડુલકે બાકરખાની પકાવ,
 રોશ કુશતા ગુરદા કલેજ લેગ કુરમાની ખીલવાવ,
 ઝોનડી પચોની ક્યાખ સુમેસે પાયા સીરીંબી દીલવાવ.
 લડકુ પેંડા બરશી જલેખી ગગન ગાંડીયાની મંગવાવ,
 દુધ દહી રમડી બાલાઇ પુરી કચોરીની પકવાવ.
 (દાગે હસરત.)

૬૧

પીલે શરાબ મજેદાર મેરે યાર—પીલે.
 બહીર દીલકો જોશમેં લાવે,
 રંજ હટાવે હમ્મર મેરે યાર—પીલે.
 દર્દ તમામકો ગર્દ કરત હે,
 સરદમેં બહોત બહાર મેરે યાર—પીલે.

(સૈબાગ્ય સુંદરી)

૬૨

મગ્ન દેતે હેં કયા યાર, તેરે બાલ ધુંધર વાલે,
 નીકલી મેરે દીલસે આહ. ગતતાયા વોહ રશકે માહ.
 દેખા દુશ્મનકે હમરાહ દોનોં હાથ ગલેમેં ડાલે—
 પેહલેથી મુજસે તકરાર—અબ તું કયું કરતાહે પ્યાર.
 અબ તેરી તરફસે યાર—મેરે દીલમેં પડગયે છાલે,
 તેરી બવેં હય યા શમશીર—તેરી ચીતવન હય યા તીર.
 હયેં આંખેં ખુતે બેપીર, યા હય જહેર ભરે દો ખાલે.

કોઇ હમકા હું મેહમાન, એક નજર ધધરબી જન,
તેરી આંખોંકે કુરખાન, ઓ મુંહ ફેરકે જનને વાલે.
(અસીરે હીસા.)

૬૩

મેંતો બાવરચીકી બેટી, મેરા બાપ દાદુમીયા—મેંતો.
મોગરા મેરી માદર પ્યારી, નામ ચંબેલી મેરા,
કાલેખાંકી માચ્ચશુક મેં હું, વોહ હય મેરા ચેરા—મેંતો.
કાલી કાલી સુરત મેરી, કાલેખાંકી સારી,
ગોરે મોંહકો આગ લગાઉં, કાલી મુઝકો પ્યારી—મેંતો.
લટક મટક કર ચલી બજારકો, હાથમેં લેકર ટોકરી,
નજર બર કોઇ દેખો લોગો, બાવરચીકી છોકરી—મેંતો.
(હવાઇ મજલીસ)

૬૪

મન મયલ મીટે તન તેજ બડે, દે રંગ ભંગકા લોટા.
સૌ રોગ ટળે, સૌ સોગ જલે, કરે ભંગ અંગકો મોટા.
જળ તાર જમે, આગર રમે, નવ હાથે બેઠો છોટા.
નન સાફ, મન સાફ, હો સાફ આદમી જોટા—મન.
લે કંદ દુધમેં ઘોલા, તો ભાંગ બના અનમોલા.
કર પાર ભંગકા ગોલા, હરપાર જોલ બમબોલા.
ઉક ભોર નહાકે ગંગ, ચડા લે ભંગ, જમાલે રંગ
નીરાલે ઢંગ, દીખાકે જંગી કુંડી સોટા—મન.
(હરીશ્ચંદ્ર)

૬૫

હો ન દીલારામ, તો કયા દીલકો આરામ.
દીલકો આરામ, ન તો જીનેસે કામ—હો.

આંખોને કાતીલકે બરછી હય મારી,
 મેં બનકે મતવારી, હું કાતીલ પર વારી.
 હય છસે બેનરી, લાચારી, લાચારી,—કયા દીલદો.
 (હરીશ્ચંદ્ર)

૬૬

ખાવું મેં સાવેકા મલીલા, ખાવું મેં મોતી તુર લારવા—ખાવું
 ખાવું મેં પુરી, બાસુદી વ ખસ્તા કચોરી,
 ખાવું મેં શકરપાલા દો સેરા—ખાવું.
 ખાવું મેં સીખરન, સુતરફેની, રેવરી, મલાઇ.
 ખાવું મેં મથુરાજીકા પેરા—ખાવું
 (હરીશ્ચંદ્ર)

૬૭

ખેલો કુદો, ખેલો કુદો, આવ બાઈ ખેલો કુદો.
 ગાવ નાચો, મસતી કરો, આવ જરા ખેલો કુદો—ખેલો
 ૧ પડતે પડતે આંખી કુટી,
 ૨—લીખતે લીખતે ઉંગલી કુટી.
 ૩—છોરો છોરો માથા કુટી.
 આવ બાઈ ખેલો કુદો—ખેલો.
 ૪—આપે નહીં, ક, ખ, ગ, ઘ,
 ૫—બાઈ નહીં, ચ, છ, જ, ઝ,
 ૬—દુર કરો સખ ત, થ, દ, ધ.
 આવ બાઈ ખેલો કુદો—ખેલો.
 (હરીશ્ચંદ્ર)

૬૮

કોઈ હાલ કહો જાહે, મેરી પરીકો સમજાહે—કોઈ.
 તેરી ખખર દે કઓન મુજે, ઓર લાવે કોન નીશાન,
 તુજે કહાં મેં પાઉં જાન, ચેહીહે ધ્યાન, રહા હેરાન—કોઈ.
 અય પંખ પંખેર ઉડે શીરે તુમ જગે જગે પર દુર,
 કહીં નઝર પડી વોહ દુર, સરાસર તુર, જો હે મનખુર—કોઈ.
 સુનો સુનો અય બનકે દરખ્તો, સુનો મેરી ફરીયાદ,
 કહાં જમા મેરા શમશાદ, કરો ઇમદાદ, મેંહું બરખાદ—કોઈ.
 અય જમીન ફટળ, જરા તુ હટળ, નઝર પડે ઇસરા,ર,
 કહાં છુપી હે વોહ દીલદાર, ગુલે બેખાર મેરી ગમખાર—કોઈ.
 હવા સલામો પયામસે હે, જહાંમેં તેરા નામ,
 જહાં મીલે વો ગુલઅંદામ, તું દે પેગામ, ચેહીહે કામ—કોઈ
 (ચત્રા બકાવલી.)

૬૯

ચેહ ઇંગલીશ બરાંડી શીરાહ અંબુરી,
 ચેહ હય ખીર તાસીર દાર.
 મોહૈયા હય પુરા મયખાના પયમાના
 ઉડાના જમાના ખુમાર.
 શેરી ખુશ ગવાર, ખીસયાર મીકદાર
 તૈયાર ચેહ દેશી ચેહ રાસી ચેહ બાસી,
 ચેહ મીઠી ચેહ કડવી દીખાતી બહાર.
 બરાબર ચેહ હય વીસ્કી મોહુવેકી યાર
 વો જોહર હય ઇસમેં કે જર હો નીસાર.
 ચે બન્દરકી માનીંદ તુમકો નચાયે,

હો પીતેહી ખર ઝરકે મોહમેં ચેહ જાયે.
 શીતાળી હો નાજલ ખરાળી હજાર,
 ભાત્યાર અંજમકાર
 હાં શરાળી હે આલમમેં ખાર--
 (દીલ દરૌશ)

૬૦

પ્યાર મોહનીયા નીભાના હોગા
 ગમ જો હોગા ઉઠાના હોગા
 આશીકકો ખોસા તો શીરી લખોંકા
 દેના હોગા દીલાના હોગા--પ્યાર.
 ચરમેં તો ઉલકતકે ચેહી રહેંગે,
 હમ નહોંગે જમાના હોગા--પ્યાર.
 (દીલદરૌશ)

૭૧

અયેશો ખુશીકા બઝમમેં તેરી સદા કીયામ હો,
 શોહરા હો જાનખાન તેરા ફેઝકી ધુમધામ હો--અયેશો.
 દહેર હો તુઝપે પુરશીજ મહેર હો તુઝસે પુરઝીયા,
 દીલસે મુતી હુકમકા તેરે માહે તમામ હો--અયેશો.
 હુકમ તેરા રવાં રહે ફેઝ તેરા દવાં રહે,
 અયેશ યે જાવેદાં રહે ખર્ચ તેરા ગુલામ હો--અયેશો.
 (દાગે હસરત)

૭૨

તુમ ન આયે નગરીયા હમારીરે,
 રહી સુની સેજરીયા હમારી રે--તુમ.

આંખેં દીખાકે તુમને મેરે દીલમેં રાહ કી
 તુમસે લડગઇ નજરોયા હમારી રે—તુમ.
 સીનેકે પાર હોગઇ બરછી નીગાહકી,
 જયતા નહીં હે હાય તુમ્હારી નીગાહમેં,
 આંખોંકો અપની મેંને ખીલાયા હય રાહમેં
 આઓ આઓ ડગરીયા હમારીરે—તુમ.
 રખના ન તેગ કાંધેપર અય શીત્નાગર કહીં
 બલ ખા નજાયે મુક્તમેં નાજુક કમર કહીં
 માનો માનો સાંવરીયા હમારી રે—તુમ.
 (દાગે હસરત)

૭૩

જળકે કલંદર બનબન શીરકર બંદર લેકર આતે હેં,
 તાલી બજના નીસદીન પલછીન બંદરકો બતલાતે હેં,
 તુને આકર ક્યું દીખાગે મોહે બંદરવાકે ખેલ—તુને,
 લોલે બાલે મનકો નબાયે તોરા ખેલ,
 ધનસાનોંને કયસા પાયા હેવાનોંકા મેલ—તુને.
 (ચત્રા બકાવલી.)

૭૪

હય યેહ ઝુટી દુનીયા મતલબી,
 યેહ હય નાહમવાર, કોન ? દુનીયા મતલબી.
 ઈસમેં ખટપટ સટપટ, ઝગરા ઝંઝટ, હર દબકી,
 કાટ ફાંસ, હસકા બદ હય અંબમ,
 ઇસકે ફેદમેં પરનેસે ખારી હય સમકી.

મારો સુનતે હો, કયા ? ખારી હય સળકી.
 ચેહ ઐયારોંકી ઐયાર, ચેહ મકકારોંકી મકકાર,
 ચેહ હય નાહીનગર, કોન ? દુનીયા મનલખી.

(લયલો નહાર)

૭૫

કહાં દેખાબીં યારો મેરા સનમ,
 મેરા સનમ દીક્ષગની સનમ
 મેરે સનમકી ચેહી નીશાની,
 કાલી કાલી જુલફેં ઓર ગોરા બદન.
 મેરે સનમકી ચેહી નીશાની,
 ગોંડેરી ટોપી ઉડાતા પતંગ,
 મેરે સનમકી ચેહી નીશાની,
 કમર ચીતેકી વ યાંકી ફળન.

(તાસીરે ખાખ)

૭૬

મેંતો ભર જોગનમેં આઘ કરતી નાજ ઓર નખરા
 નામ મેરા ચંપા બેગમ, ગુલખીખી હે માદર,
 તુર મીયાં હે બાપ મેરા, કરતી હું ચે જાહેર.
 આતાહે ચે કોન, અરે હાં અય ઓ મેરી માથ,
 જીસને મેરી નાક કાટીથી, વોહી હે ચે પાથ,
 રૂખો ધરમેં અય ચલી-તર કેસા હુંમેં કરતી,
 મીઠી મીઠી યાતેં કર કર સરપર ઇસકે ચડતી.

(તીલસમે સુલયમાત.)

૭૭

છીલદાર યાર હઝેલાસે નયના લગાઈગે,
 નયના લગાઈગે સયના લગાઈગે,
 યાર મેરા આલા, જોખન મેરા આલા.
 સુરત મોરે સૈયાંકી મનકોં ન બાઝેરે,
 ખાન મોરી ભોલી ઉમર મેરી કઝોંલી,
 અખ આંખમાર ગખરસે સયના લગાઈગે.

(ભુલ ભુલૈયાં.)

૭૮

ગજગ ખેચન વાત્રી નાદાન યે તેરા નખરા,
 કુલોંકી ઝાલી હે તેરી નીરાલી, આંખોમેં હે કેસી લાલી.
 કહીં લડગઇ, કહીં અરગઇ, યે તેરા નખરા,
 ખુખ નીકાલી હે દેખા યે બાલી, ખાતોમેં બોલી બાલી.
 કહીં કરગઇ, કહીં મરગઇ, યે તેરા નખરા,
 નાજ દીખાદે જો અદા બતાદે, નેકોમેં કેસે આવે.
 અરો ચલરી, નહીં હલરી, યે તેરા નખરા,

(ચંદરાવલી)

૭૯

સારી પેસેકી બહાર, પેસેકા કારોખાર,
 પેસેકા ખ્યાર, પેસેસે યાર ગાર તાખેદાર.
 ગર હો કોઇ ચમાર, યા હો કુમ્હાર,
 પેસે હોં ચાર, જુતો ખેશુમાર, કેહલાયે ઇજ્જતદાર.
 પેસેકી સગકો આહ, મોહતાજ હો યા આહ,
 પેસા પેસા પેસેકી વાહ વા.

કોઈ પેસેકા મજદુર, ફેંકે હે જાજર,
કહેં ઉસકો ધુર સખ બેકસુર, હોદુર, બે શઉર
ધોળી હો યા હજજમ, પર હોળે પાસ દામ,
સખ ખાસો આમ, સોસો સલામ, ઝુક ઝુક કરેં મંદામ.

(અલીબાબા)

૮૦

બહાદુર જંગી, સારે નંગી મયાન કરો શમેશીર,
જવાન સંગી, હે ઉમંગી, રંગી આલમગીર.
બરછી બાલા, ખંજર બહવા, ઢાલ કમાનો તીર,
માલ ખજના જેવર ગેહના, રખના બા તવકીર.
સખ બંજરે હમને મારે, રાહે રવાં બેપીર,
દેવ બશરકો શેરે બબરકો, હમમેં ડલિં ચીર,
પારીસ લંડન, અરમન જરમન, મુલતાનો કસમીર,
પીરતે હરદમ રસતમસે હમ, જંગલ હે જાગીર.

(અલીબાબા)

૮૧

બટવા ગુંથન દેરે મીજાજી બટવા ગુંથન દે,
આજ મોરી બાલીકા બાલા જોખનવા, બટવા ગુંથન દે,
ચીકનેમેં ચીકના પીપલકા પતવા ઉરસે ચીકના ધી.
ઉરસે ચીકના પ્યારીકા જોખના, ચારોંકા લલચાય જી—આજ.
નદી કીનારે પલંગ બીછાયા, પાયા ફુલફુલ જાય,
કીસ પાપીકી નજર લગી, મેરા પરદા ખુલખુલ જાય—આજ
નદી કીનારે બગલા બેઠા, યુન યુન મહાંજી ખાય;
બડી મહાંજીકા કાંટા લગા, તલપ તલસ જી જા.

(ઉચ્ચ બાણ)

૮૨

સનનન સોહો સાવરીયા સામ,
 પ્યારી પ્યારી નેનોંપે વારી વારી જાઉં—સનનન.
 ઝોકતો ડારે પીયા મુખડેપે આંચલ, દુળે દીખાવે ઉંગલીઆં રામ,
 તીને ખરે મેરી છતીયાંપે સુઠકી કયા જાદુ ડારા ગુજરીઆ સામ,
 સનન.

નાક જમાવે મેરા છયા હુમાવે, નયનોંકી ડારે પતંગીઆ રામ,
 જાગ્રો હોઠાજ ન બધ્યાં મરોરો, છોડો હમારી ડગરીઆ રામ.
 (મુજરાજ સોલકી)

૮૩

હસકા જની જુદા હોજાવે,
 ઉસકે આશકકો નીંદ નહીં આવે,
 બારા જોખનવા પ્યારી સુરતીયાં,
 દેખું તો છયા લલચાવે; સો મેરી જનન--
 ઉંચી અટારીયાં ચંદનકી બારીયાં,
 ચકુતો છયા ધબરાવે; સો મેરી જનન--
 ગહેરાસા કુવા પતાલ જલ પાની,
 ભરું તો છયા ધબરાવે; સો મેરી જનન--

(ખુરશીદે જરતીગાર)

૮૪

તુહં બોલી બોલી જન, બતીયોંમેં રતીયાં બુલા દેતી.
 તેરી બલીહારી હુશીયારી હમામ.
 સચ્ચે બુલાદે બાન, મેરી દીલે જનન--તુહં બોલી.
 અરે ફતેહખાંજ બોલ, મારા બાપનો છે કાલ,

મારા વાલમજી શેલ, પ્યારા બોલ બોલ.
રંગીયા રસીયા તું છે મારો પ્રાણ,
વશ કીધી છે જાણ, મને મારી મોહ જાણ—તુંહો બોલી.

૮૫

મેરી કામનીયાં તોરે ગોરે ગોરે ગાલ,
મેરી મોહનીયાં તોરે લંબે લંબે જાલ.
મદસં હું મેં મતવારી, મતવારી મેરી ચાલ,
કાંટા લગા પ્રેમકા મેં હો ગછ જેહાલ--મેરી.
આખેં તેરી મદમરી ડોરે પડે લાલ,
હમક હમક ચાલ ચમે, કમરીયાં જોસે જાલ--મેરી.
(દાગે હસરત.)

૮૬

સુનો મેરે યારો, યે હેલકા કેહના,
અકેયે રેહના, બડા મજેદાર--સુનો.
જંજલ હેં જોરે જન્મે, પામાલ હેં અછછે અછછે,
હેં હાલ યેહ સન્મે સન્મે, શાદીકે યાર--સુનો.
જોરે લાકે, ઘરે જનાકે, યાદ સખક કીયે તીન,
તેલ નહીં હે, નાન મંગાદો, લાવ લકરીયાં ખીન.
સુનો નુમ ચોર મજેદાર.
ચોરી કરો, કેદ બરો, આહે મરો, આહે ગરો.
કુછબી કરો, જોરે કો પેસેકા પ્યાર--સુનો.
(નાજ.)

૮૭

પુરા જંજલ, કાસીએ દીલ ન લગાના,

હયલા તુ દીલકો સંભાલ, કીસીસે દીલ ન ભગાના—ધરક.
 મજતુને ઉલટતમેં કયા ફલ ઉઠાયા, ફરહાદને મુફતમેં જી ગંવાયા.
 વામીકકોઅજરાને કયાકયાજલાયા, રાંઝેકોજીના વખાલ—કીસીસે.
 જોઈતો ઉસકે ધરપર જાના, દુજે અપના માલ ખીલાના,
 તીજે અપની લાજ ગંવાના, ચોથે હુવે બેહાલ—કીસીસે.

(નાજ.)

૮૮

મારે પડે હમ પ્યારી ફાનકે,
 પ્યારી ફાનકે નાજુક જોખનકે.
 ઇનકાર છોડો ઇક્રાર જોડો.
 દુહા બનાઉં જાઉં વારી દુલહનકે—મારે.
 મીસરી ખીલાદે શરબત પીલાદે,
 બોસે દે ઝાલ પ્યારી પ્યારે દહનકે--મારે.
 દીલકા ગની હું ધરકા ધની હું,
 ગમજે દીખાઓ મોહે સારે જોખનકે—મારે.
 (હામાન)

૮૯

નિસાર તેરે નખરે નાજો અદાપર નીસાર,
 ગારે ગારે ગાલોંકે બોસે દીલાદે, દીલકો હો મેરે કરાર.
 પ્યારે પ્યારે હાથોંસે ગલે લગાલે,
 તુઝકોભી કરલું મેં પ્યાર.
 ઝાડુભી ખાઉં મયલતોભી ખાઉં, ખાઉં મેં જુતી પેન્નર,
 હાથોંમેં ચુડીયાં નાકમેં નથની, પાઉંમેં મોતીકા હાર.
 (અમાઉદીન)

૯૦

સીપાઈ તેરી નાલીશ કરંગી પોલીસમેં,
તેં મેરા બટવા ચુરાયા બે પટવે--નાલીશ.
બટવા ચુરામા અગ્રી ચુરાઈ,
બેબન લુટાયા મુદતમેં, બે પટવે--નાલીશ,
(સુંદર વેણી.)

૯૧

હમ બડે સીપાઈકે લડકે,
મખખી માઈં પંખ ઉખાડું તોડું ઠમ્યા સુત,
સો ગુરંસેસે પપ્પડ તોડું મેંબી સીપાઈ રબપુત-બલા હમ.
બડી દેરસે સોફર ઉઠે રસોઈ શીર બનાય,
ગંગાકો સંગ લે ખુશીસે બોજન પાય-બલા હમ.
(કનક-તારા.)

૯૨

મજેદારી ગીલોરી બરી લાલીયાં,
ચાતુર હું નાર કરં ન્યારા બયપાર.
મારે પાનોંમેં યાર ફંસે શેઠ શાહુકાર, એસો જનદુ ડારીઆં.
આઉં ખીલાઉં મેં ખીડા બનાઉં,
ખીડેમેં છપ્પન મસાલે મીલાઉં,
લોંગ ઈલાયચી ઓર છાલીયાં.
શકકર ખીચ આઈ હમ પાન ખીડા લાઈ,
પકકી પકકી કલીયાં ગીલોરીયાં બનાઈ,
બડી મજાહ પાઈ બે રંગીલે કબી ખાઈ,
માનકો પાન હે જનકો જન હે,
લેલો લેલો આઓ આઓ ગીલોરીયાં,
ખાઓ ખાઓ હાં હાં રંગવાલીયાં, (લયલા.)

મોહું રેશમકી સાડી દીધાઓ—

સાડી દીધાવ ચોલી પહેનાવ, ચે ધનીયા દુકાનીયાપે
મોહું લેખવ.—

ગોટા કીનારી દેહલીસે મંગાદો.

લા દોગે ના મેં કુરખાન, હાંહાં મેરીખન, એકવાર ખોસા.

સાડી લાદો ચોલી લાદો શીર ખોસા માંગો,

ચક્ષો મારકીટ આવ. પેહલે પયસે તો દીખલાવ.

પાસ પાછ નહીં ચાર, મારવાડી દે ઉધાર તો હો પ્યારકી
બહાર લાવ.

(બજમે ફાની)

હાય દિલબર અબ આ, નાહક ના સતા,

રહમ જરા તો લા તુજપે હું શીદા—હાય.

હાય જુદાઇ શાક હે ઝોર રેહતાહું ખેચેન,

કયું દીલ દીલબર છીનકર શીર લાગે દુખદેન—હાય.

તાબ નહીં તેતાબ હું અબ હાય કરું મેં કયા,

તેરી પુરકતને સનમ ચેન હે મેરા લીયા—હાય.

તેરી આહમેં ધરખાર, બલકે સારાહી સંસાર,

આય પાર વફાદાર, મેંને છોડા લા તકરાર.

કર રહમ ઓ ગમખાર, મીલજ મુજસે આ દીલદાર(ર)—હાય.

(અજ મુનશી મીર મોહંમદ હુસેન)

સખધર પાગલ સખધર પાગલ સખધર દીવાના,

અંદર પાગલ બાહર પાગલ ચક્રમેં આના.

નોકર પાગલ ચાકર પાગલ કીસકા ગમખાના—સખમેં.
 યા ખુદા કયા હુવા ગઝબ, યા ખુદા પાગલહેં સખકે સખ.
 કયા કરના મેરે મવલા, હેં પાગલ આલા અવલા.
 હે ખુન હમારા ખોલા છુટા પીના ખાના.
 આગ લગાઓ તુમ દર દર શીરના હો માઅલુમ—સખમેં.
 (ભુલ ભુલૈયા)

૯૬

પૈયાં મેં લાગું ઓ આચા પીયારે મોરે,
 ચીંતા હમારી ખીસારે પીયારે મોરે,
 ચમકે નસીબોંકે તારે પીયારે મોરે.
 દેકે રૂપૈયા દુલારે પીયારે મોરે,
 આચાને મુજકો ખનાયા ગુલામ,
 ચમન કરન પીઅર હગર નીડર મુદામ.
 (અલાઉદીન)

૯૭

ન ગુલ હોતો બાગે ખુલખુલકો કયા લાલાખર,
 દય ગુલખર ઉસકો ખાર, કોઇ જસકા નહીં દીલદારરે—ન.
 ખેદલ ચંચલ જ્યા કલસે, સોહે નહીં સીંગાર,
 કારી કટારી લગાય કિયારી જલાયેજી બાદે બહારરે—ન.
 ચયન પરે નહીં. રયન કટે નહીં, નયન બહે જલધાર,
 કલદે ચમનકી કળીખે કળીમેં, ગુલ હો ગલેકા જો હારરે—ન.
 (લયતો નહાર)

૯૮

આલમમેં હે ખુખી સારી પેસેકા.
 બાબા માઇ ખેટા જોરે ખ્યારી પેસેકા.
 જલ્લતખારી ઇન્જતદારી પેસેકા,

જહાં દેખો વહાં મારામારી પેસેકા.

પેસે લાના જયસે પાનાં દુખ ઉઠાના સુખ ઉઠાના,

સર કટાના જીસે જના તથ હો આના પેસેકા.

કેસી ખારી ઓ લાચારી ખીદમતગારી તાબેદારી.

સો મકકારીસે કમાના પેસેકા.

અઢના આલા બનીઆ લાલા ગોરા કાલા અમ્યા આલા.

દેખા બાલા સખકો વાલા ઓ દીવાના પેસેકા.

છોટા મોટા સમ્યા ખોટા સાહુ ગોટા ચાલી લોટા,

કુંડી સોટા પીના ખાના પેસેકા.

(ખુરશીદે જરનીગાર)

૯૯

મોરી કદર ન જાની ગંવાર, તોરે ધર ના રેહનેકા.

તુતો કહે મોરે ગાડી દો ઘોડે, તોરે ધર કાની ગમીયાબી નાઇ,

તુતો કહે મોરે લાલ પલંગ હે, તોરે ધર દુટી ખટોલીયાબી નાઇ,

તુતો કહે મોરે શાહુ દુશાલે, તોરે ધર ફટી કમલીયાબી નાઇ.

(ખુરશીદે જરનીગાર)

૧૦૦

ગુન ભરી ધુન મોરી સુન પ્યારે,

સાગરે શરાબપર નજર ન એકીકર—ગુન.

જનકે તુ અંજન બને કયું. જન અય જનની ત્યું હારે.

શરાબ પીના નેક કરીના, સમજે હેં દાના સારે—ગુન.

(હામાન)

૧૦૧

કાયા કાતીલને દીલપર નીગાહોંકા વાર,

મોરી હાએ જન જાએ પીયા પ્યારેને પ્રેમકી મારી કટાર.

ગાલમેં લાલી કાનમેં બાલી-સોહ સરપર દુપટા ગુલનાર,
મેરે જોબન પે લાખેં હય છાધ બહાર.
કાન દેખે પીયા બીન નીખાર;
ઝયલ આવો મન ઝુબાવો જાઉં મય નીસાર,
(સયદે હવસ)

૧૦૨

જવોજી જવ કાસ નાદાનકો ધુસલાને આયે,
કાસકો બેહકાને આયે, કાસકો બેહલાને આયે.
બાતોમેં લાને આયે, બાતોમેં પાને આયે—જવોજી,
આગે ઉસ્તાદકે ઉસ્તાદી કરને આના કયસા.
શીરતે હો ઘેરે ઘેરે કરતે હો હેરે ફેરે,
આતે હો મેરે ડેરે, જાતે હો બનકે ચેરે.
જા અય બન્દે, અયસે ફન્દે, ગોરખ ધધે દેખે ચન્દે,
કયા હમકો સીખલાને આયે—જવોજી.
(ગોખીચંદ)

૧૦૩

તોરી છલબલ હુ ખ્યારી તોરી કલબલ હુ ન્યારી,
કરો બાતેં ન મોસે સાંવરીયા જાન—
તોરી જુલફેં હેં કાલી તેરે ગાલોંપે લાલી,
તેરે નયનાકી લાગે કટારીયા જાન.
નયનોસે નયનાં મીલાઓ મેરી જાન,
એજી છોડોજી હાથ, કરો ઓરોંસે બાત, નહીં હોગી યે બાત,
એજી વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ.
(અસીરે હીર્સ)

૧૦૪

દેખો મેરે આલે જોખનકી બહાર,
 કયસી બની રંગીલી તુકીલી નાર.
 પર દીલ ઉદાસ હોએ ના પૈસા પાસ હોએ,
 શોહરસે હું મય ખેગર.
 મેરે નાજુક બદન પર—ઝૈયાર ઇસ ફખ્ત પર,
 અયસે મુવેકો કરું મય નીસાર.
 હું પેગર મારું ચાર રોવે જર જર
 જખ નીકલે દીલકા ગુબાર.

(સયદે હવસ.)

૧૦૫

હાં ખીખીજનન સુનીયે જરી, ધુન થે મેરી ગુનકી ભરી,
 સો બરસ ધરાનમેં રેહઆઈ હું દીલ શાદ,
 હે ખુવા મુગલાનીકી સખ ખાત મુજે યાદ.
 દાલ ન ખુરમ બાત ન ખુરમ હલવા ખુરમ તર,
 પીસતા વ બાદામ ખુરમ નાજ કુનમ બર.
 દખખન મધી રહુન આલી ખુમીલ બાકર રોજ,
 બંડારયાલા નવરા કરન પુશકર કયાલી મોજ.
 એકસો વરસ ફરીતે મેં જોઇ બધી ગુજરાત,
 શીરા પુરી લાડવા ખાધા દાલ ને ટાઢા બાત.
 ગખ્ખો અલલ ગખ્ખે મીનલ ગખ્ખે ગપાટા,
 વ ફેઅલે અલલ ફેઅલે મીનલ ફેઅલે બટાટા.
 હીડાં અચો હીડાં અચો વીંજો કછજી આય ધાલ,
 શેઠ ખેંડા ખીચડી શેઠારીન ખેંડી માલ.

(અલાઉદ્દીન)

૧૦૬

લગી યે નયન મોરે શરમાન લગન યે ખુરી લગીરે,
 અચાનક ધાયલ ભઇ નાદાન જીગરમેં છુરી લગીરે,
 નીંદ નયનોડી ભગીરે, પેહરેં અન જગીરે,
 દોહી દીન પેહલે ગતિ મોરે મનકી હાં— યે નથી
 મોરે બદનમેં કસક મદનકી હાં—યે નથી
 જોબન હય બલવાન—લગન

પતલી કમર ઈતની નથી યે નયન મતવાલે નથે,
 હાં પાસ ઇન્કે કુન્દ છુરીયાંથી મગર ભાલે નથે,
 યે રસીયાંથી એ બટી જોહરી ન થે કાલે નથે,
 પલકેં ભવેં જો કુછલી થે આફતકે પરકાલે નથે,
 બને અબ ખાસ તીર કમાન—

(મીઠા જોહર)

૧૦૭

અમ્મા મુઝે અછછીસી ટોપી મંગાદે,
 ટોપી મંગાદે ઘોડા દીલાદે, જોડા દીલાદે, સીલાદે,
 ગાડીમેં લેહુંગા ઘોડેપે જોહુંગા હાંકુંગા કચકચહુંહુંહું.
 આહીસ્તા આહીસ્તા આહીસ્તા બસ થમ થમ થમ.
 બંદુક લાદે ભાલા મંગાદે તીરે કમાન દીલાદે,
 તોપોંકો છોહુંગા કીલેકો તોહુંગા, ગોલા ચલાઉંગા
 ધરરરર ધુડીમ.

ઝટપટ હો ઝટપટ હો ઝટપટ હો ફયર ધુમ ધુસ.

(અંસીરે હીસં)

એક એક દીનમાં છે છે અંડે લેતી દેતી સેતી પ્યારી,
મુરઘી ચુરાકે મય ધર લાયા.

કો કો કો કો કો કો કો કો કો કરતી,
ચાંચ દબાકે ધર લાયા મેં ચાંચ દબાકે ધર લાયા.
ચલે સફરમાં કસકે લંગોટા હાથમાં લેકે કુંદી સોટા
નિરમલ ભંગકા પિતલ લોટા.

લાય તાજા માલ સાથ—ખને ખુખ ખાત-વાહ વાહ,
ખંદા ધરમાં સોએગા મુરઘા ઇંસકા રોએગા.

કુકરે કુક.....એક

(ચંદ્રાવલી)

છોડદે અભીમાન માન અપ્પતો મનવા મેરા—છોડ
રાજપાટ સખ જુકે જાનો, કયું તુમ હોત હેરાન,
ન્યારી પ્યારી નહીં હે તેરી, મત કરનાં શુમાન, માન-અ.
જુહી પ્રીત જગતકી દેખી, મત લુલે નાદાન,
ખાહીર રંગ રૂપકો દેખી, મત હોના શુલતાન, તાન-અ.
ચલ જંગલમાં બેખ ધરેંગે, તજ જગત તોફાન,
જગત સ્વપનસે જાગત હોગ, ગુરૂસે લેના જ્ઞાન, જ્ઞાન-અ.
(ભતૃહરી.)

નાટકનાં ગુજરાતી ગાયનો.

ભાગ ૩ જો.

૧૧૦

મને સહાય કરશે મોરારીરે, વારે ચડશે ગોવરધન ધારી.
અહ્યા ઉગારી, મીરાંબાઈ તારી, બેની ચીંતા કરીશ તારી
મારી-મને.

માંજરી બચ્ચાંને બલતાં ઉગારી, મોક્ષ દીધો ગજેન્દ્ર તારી.
ઝોપદીનાં ચીર પુર્યા થાશે તે સહાયકારી—મને.

(વિક્રમ ચરિત્ર)

૧૧૧

ચાલો સાહેલી (૨) ભુવનેશ્વરીનાં સૌ મળીને દરશન કરીએ.
દુષ્પ હરનારી, સુષ્પ કરનારી, મુરતી માની અંતર ધરીએ,
ભાવ ધરી જો પુજન કરીએ તો ભવ સીંધુથી તરીએ.
ચુવા ચંદન કુમ કુમ કેસર. અરચન કરીને મન ઠરીએ,
અખીલ ગુલાલ ને પુષ્પ માલથી માને વધાવી મંદાર
ભરીએ—ચાલો.

(સૌભાગ્ય સુંદરી)

૧૧૨

અરે શું અભિમાને અકડાય ઢાલે નીર ઢળી જશેરે,
ખરે જેમ કાચી માટી કુંભ પલકમાં ગળી જશેરે.
પલકમાં ગળી જશેરે ભુમીમાં મળી જશેરે,

અલ્પ હૃદયને અલ્પ જોખન મદ સ્વપ્ના સમકતી.
 ગર્ભ ભંગ થઈ થયા રાજવી રાવણુ જતી,
 ટકશે નહીં તારૂં તાન તોર તુંજ ટળી જશેરે.
 થયો ફેંસ અવીરટ તો જટ કૃષ્ણ કીધો ખોખારો,
 ઇંદુ અહંકારી થયો તો આપ લોહ લાગ્યો છરો
 ઇંદ્ર અભિમાન તોડવા ગોવીંદે ગીરીવર ધારીયો,
 રત્નાગર જળ ખારો કરી અહંકારને ઉતારીયો.

(પવિત્ર લક્ષ્મી)

૧૧૩

સ્વામી મળવાની સ્હાણુ, ચહાય આ પ્રાણુરે ? સ્વામી.
 તુંજ આધારે હવનદોરી, કરો શું વખાણુ ! સ્વયંવર લાણુ
 તારે હાથ પ્રાણુ, લેજો મારાં પ્રાણુ, પ્રાણુ પ્રાણુ પ્રાણુ—સ્વામી.
 હવે આલો, બહુ ગાલો, વખત ટાલો, જરી બાલો.
 કોક પકડે, બાણુ બગડે ! થશે હાણુ સાં ટાલો—સ્વામી.

(કળાવતી)

૧૧૪

ધીમા ધીમા આલોને મારા પ્રાં.....ણુ રે,
 પગ નાણુક તમારા આ મચકાઈ જશે,
 કમર લચકાઈ જશે, ઓ સુગળણુ.....રે—ધીમા.
 નાણુક વેલી પુલ સમી, કોમળ આ તુંજ કાય,
 ધડકે છાતી શ્વાસથી એ અંચળથી ઓળખાય.
 પરસેવાના ખીંદુ આ બાઝ્યા સુખે,
 મુખ રાતું થયું થાક અતી દુખે,
 આ છાતી પરે લો વિસામો સુખે,
 ઓ સુગળણુ.....રે—ધીમા ધીમા.

(સૌભાગ્ય સુંદરી)

૧૧૫

સૈયર શ્યામ મુલક્ષણા પાસે જળરી જનદુગરી જનદુગરી,
 મોહજળમાં મુજને નાંખી, કામણ દુમણ ફરી દુમણ ફરી.
 પ્રીતમનાં પગલાનાં પડધા પળ પળ મુજને વાગે,
 લટું વટું પણ રટીઆળાથી મળવાને રટ લાગે-જળરી.
 મારા સમ જે મોહન મારા, હૈયા કેરો હાર,
 પ્રાણુથપ્પા પ્રીતમજી પ્યારો અંતરનો આધાર.
 કાડીજાનું કમળ વદન તે મદનજી મોહજળ,
 જોતામાં જીવડીનો જીવડો જીતી લે જગપાળ,
 બ્રહ્મડી જોની જ્ઞાન જીવારે મોહ બરેલી મોટી.
 મોહનવરની મનહર મુરતી ચીનડા માંહે ચોંટી,
 (નમૈદા)

૧૧૬

ડરમાં તું દીલ સાથ છોકરા ડરમાં તું દીલ સાથ.
 તુંને કોઈ ન મારે લાત—છોકરા.
 તુંને સંભાળુ પ્રીતીથી પાળું, ચાલ તુંને મારો મેહેલ દેખાડું
 ઘરેણાં વસ્ત્ર સારાં સારાં કાઢું, ચાલ તું જે મેહેલનાં ચીત્રા.
 રમકડાં રડાં ન્યારા વિચીત્રો, ચાલ્યો આવ, ખીમાં, ચાલ હું,
 ભેળી છું, મારે કેવાં છે કંકણ હાથ, જે જે મારે કેવા કંકણ
 હાથ—છોકરા.
 તમે માયાળુ દીલ દયાળુ, સૌના કલ્યા વિના હું નહીં આવું.
 માત પિતા તમ બ્રાત કોપાવું, વિપયાજી હું સલ કહાવું.
 ના, ના, નહીં હું તો ત્યાં નહીં આવું. મને ના વળજો.
 તમારે મારું શું કામ છે. તમે મુકો મારો હાથ કહું—છો.
 (ચંદ્રહાસ.)

૧૧૭

જુઓ જુઓ ફળેતી આ ફક્ક તણી,
 પડ્યા અકેક પર ચકચુર, બની—જુઓ.
 હાર હીરાનાંને માળ સુંવાળી,
 ઝાંઝર ઝુમણ મોતીની વાળી.
 બોલ્યું બાપીકું નામ આમ બણી ગણી,
 ચોખ્ખા છડ્યા પણ થઇ ગઇ કણી—જુઓ.
 સદાચારી જગતમાં મુગટ મણી,
 દુરાચારીથી બેશ એક મુળાપણી—જુઓ.

(નર્મદા.)

૧૧૮

હું છું દરબારી મોટેરે ત્યાં વાળું ગરબડ ગોટા.
 મહારાજ તો હંસી બેલાવે કરે બધા સલામ.
 હુશીયારીથી હું સધળાને ગાંડાં ગાથું ગુલામ—હું છું.
 પૂછી ગાછી વાત કરે છે, બારે મારું નામ.
 વચ્ચો વચ જઇને હું બેસું ગળે કાસો કાન—હું છું.
 રાજકાજની કુશળતાથી થયો નાતમાં શાહ.
 હું તું રાજરાણી થયું હવે વાહ વાહરે વાહ—હું છું.

૧૧૯

કહું વાત હું વીગતે વિચાર, વનીતા વખત વધુ ન લગાડ.
 કર ધરીને કર વર પ્યાર, વનીતા વખત વધુ ન લગાડ,
 રંગે રમાડું, સંગે જમાડું, પ્રીતી ચખાડું, રીતી દેખાડું.
 રસમાં ડુબાવું નાર, ———વનીતા.
 વિધ વિધ સાડી પહેરાવું દાડી,

કમખો ને ચોળી ને ચણીયો ને તાડી,
 ખવરાવું પકવાન, થા તુંતો જાડી,
 પગમાં બે જોડા ને છતરી લે કાળી,
 ચડવાને ગાડી ને ફરવાને વાડી,
 હું તારો લાડો ને તું મારી લાડી.
 હું તારો પાડો ને તું મારી પાડી,
 મીઠા મીઠા મેવા ને જોછ જોછને લેવા,
 લેહરાજના વીવાહ, નહીં ખાવા કે પીવા.
 તું ચાલ ને થા તૈયાર—વનીતા.

(મદન વસંત)

૧૨૦

માહારી વાહલી તાડી તાડી, તારો કુંટાર્ક ગર્ક સે વાડી.
 રે કેમ હારં તુંને થાએ, જોણે ખાધી તારી ચાડી—માહારી.
 આગળ હું માતેલ હતો ને ભીખત્રી કેવી જાડી,
 આજે દુખલાં જાણે માછી, કહાડયું કાપી વાડી—માહારી.
 બે પૈદે હું બાકું લેતો, તાડી કેવી ધાડી.
 પેટ ભરી પીતરાઇ જતાં, છોડો છૈયાં લાડી —માહારી.
 તેનું આજે અરધું પોળીયું, ચકચકતું લે કહાડી,
 તે પથ પાણી ભેજેલી, જાણે હોમાવે ખાડી—માહારી.
 મહેનતનો પૈહો ગરીબનો, કુટે કુંડી ઝાડી,
 જાણ હાંમરે આ રૂદન અમારં, મરીએ ખુમો પાડી—માહારી

૧૨૧

આખી આલમને ઠગનારી જાણો નીચ જાતી નારી.
 લટકે ચટકે કામણુગારી, નાંખે બલ બલાને મારી.
 રડતી મરમમાં હસતી ભરમમાં,
 એક ટકાનું જોખન આપી, ભવહીરો હરનારી—આખી.
 આખી આલમ મનહર નારી, માનો મોહીની એ નારી.
 લટકે અટકે મનકું દારી, નાંખે પ્રાણ પણ એવારી.
 સુખમાં વિલાસે, દુખમાં દિલાસે.
 તુચ્છ ટકાનું જોખન જગમાં, ઈંદ્રપુરી કરનારી—આખી.
 (વીજયા વીજય)

૧૨૨

એ...માથે મટુકી લાઇ જાઉં.
 પ્યારા ભેદેરી લાલાને દુધલડાં પાઉં—એ.
 હું ગોવાલણુ નાની નારી,
 પ્યારો મારો છે વિહારી,
 રંગે રમાડી રીઝાઉં—પ્યારા—એ.

(વિક્રમ ચરિત્ર)

૧૨૩

કોઇ દુધ લીએ દીલ રંગી.
 શોખીલા શાણા ઉમંગી. હાં—કોઇ.
 કેદી પીયે કમુંબસો, ગાંતે પીયે અણુધ,
 દાર દીવાના પીયે, દાના પીયે દુધ—હાં—કો.
 એક અમીરસ દેવનો ખીજો રસ છે પ્રેમ
 ત્રીજો રસ ગોરસ ભસો. પીધે કાયા

ગોરી ગરવી ગાયનાં, ગોરાં મારાં દુધ,
હું પણ ગોરી ગોરડી, ગોરું દીલ છે શુદ્ધ-હાં--કોઠ.
હેમ કટોરો હાથમાં માંહી અમૃતસાર,
ચતુર દોષ તે ચિંતવે, ગુણ સમજે ન ગમાર-હાં--કોઠ.
(૧૫૬મ ચરિત્ર)

૧૨૪

મુંતો મારવાડે બણીયોરે મુખ્ય શહેરમેં આયો,
મારવાડે નીકલ્યો જખતો પાંઉમેં નહીંયો જુતો.
માસલેટરી ફેરી ફરીને પાંજરાપોલમેં મુતો--મુતો,
વ્યાજ વટેરો ધંધો ફરીને પૈસા પાંચ કમાયો
અરખી અરખી જમે ફરીને લાડીજીરે લાયો.--મુતો
(કનક તારા.)

૧૨૫

કંઠ ચેટક લગાડી રસીલી,
કર્યો વેલો મને તેં છપીલી--કંઠ,
કાળજડું ફેરી તેં ચિતડું ચોરી,
કંદી બનાવ્યો રંગીલી--કર્યો.
દાદ ન લે તું દવાએ ન દે તું,
ટવળાવે કાં તું હડીલી--કર્યો.

(કુંદ બાળા)

૧૨૬

શું બાધ કરમાવો કોમળ ગુલાબી આ ફુલ,
ન નવ રંજેથી કાંઠ ખીલતું ટપકે શી લાલી અમૃત--શું.
ગલો વેલો આવીને મળશે, શીકું પાડો શાને નુર--શું.
ગી નયનો મીઝાવી ખીલવશે પ્યારું આ ગુલ--શું.
(કળાવતી)

૧૨૭

સૌ પધસાનો બહાર, પધસાનો કારોબાર,
 પધસાનો ખ્યાર, પધસાથી ચાર, પધસે સઉ તાબેદાર.
 ગમાર હોય ચમાર, બુબખખી બેશુમાર,
 પણ પધસા ચાર, જો ગાંઠે ચાર, તો કેહશે ઇજતદાર,
 પધસાપર સૌનો ચાહ ફકીર હો યા શાહ,
 પધસા પધસા પધસાની વાહ વાહ !
 હોય ખાનદાની અગર મગર તે જર વગર,
 છે સરખસર તે બેકસર નફરથી ન બેહતર.
 હોય ઘોબી કે હજમ પણ પાસે હોય જો દામ,
 તે બેલગામને ખાસો આમ સો સો કરે સલામ.
 (ગામરેની ગોરી)

૧૨૮

સાહેલી, નવ શરમાઇએ,
 રસ પાઇએ વળી પીએ, પીને પ્રીતમ ગુણુ ગાઇએ.
 છણુકાઇ ધડીક રીસાઇએ,
 રીસાઇએ, માન ખાઇએ, તોએ ઝાઝાં ન માને તણાઇએ—સા.
 ઉંડું કહીએ, આડા રહીએ, આધા જઇએ, મોધાં ચઇએ.
 હોંખા હોં રીતમાં રહી રીસાઇએ—સાહેલી.
 રહીએ પલ સખી રીસમાં, ઝાઝું ન કરીએ જોર.
 વાત વચકતી જાણુતાં, ખેંચી લઇએ દોર—સાહેલી.
 મોહન મનાવી લઇએ,
 તાળી લઇએ, વળી લઇએ, હસી હસીને ખશી જઇએ—
 આવો રસીઆ, મન વસીઆ, કેવા લસીઆ,
 હોંખા હોં—રીતમાં—સાહેલી.

૧૨૯

નથી જગતમાં સાથ સંબંધી વિના ત્રીભુવન નાથ,
 શું ફેકટ ફાંફાં મારે મુરખડાં, ભરે આભથી ખાથ.
 કમળ પત્રપર જળ ખિંદુને સુકાતાં શી વાર,
 આવણુની જળ ભરી વાદળીઓ વીખરાતાં શી વાર.
 જીવતર સમજવું તેવું આખર ન લેવું દેવું,
 જીવ જવું છે ખાલી હાથ, અંતમાં પાપ પુણ્ય સંગાથ.
 પંથી જીવ પામી ગયો, નર ભવ નગર બન્યો.
 સોદાગર સમજી જઈ, કરો પુણ્ય વેપાર,
 જીવ જવું છે ખાલી હાથ, અંતરમાં પાપ પુણ્ય સંગાથ.
 (ઉમા દેવડી)

૧૩૦

સે ગુડ બાઈ એન્ડ ગુડ ઇવનીંગ.
 નોટ જય કૃષ્ણ જય ગોવીંદ,
 હાઉ મય સ્વીટ ગુડ મોરનીંગ કેમ,
 વૉટ જય જય જય રાસકલ ડેમ,
 ઈંડીયન ઓલ આર મેનરલેસ
 બાબા આવો બચ્ચા બેસ,
 શેકહેન્ડ ઓહ ઈઝ મેનરકોઇન.
 યુ હેવ શેઇમ એન્ડ શેઇમ અગેઇન.

(બારીસ્ટર)

૧૩૧

મારું જુદાઇ પ્રાણ, બની શીદ આણુજાણ,
 આનંદ લ્હાણ, ચાલ ચમન ઉડાવ.
 ખીલી નાર, હું રંગીલો ભરથાર.

બન્યું જોડું નીરધાર, મણી કુંદન જડાવ.
 ઢાંક માથાની વેણુ, કાળી નાગતણી ફેણુ.
 પ્યારી અણીઆળા નેણુ, જરા ધીમે નચાવ.
 વાગ્યો કલેજે કારી ધાવ દુખ દેણુ ભારી,
 જરા થા દયાળુ પ્યારી, મને મરતાં બચાવ.
 જોયું જ્યારથી આ મુખ, કામ આપે બહુ દુખ.
 ગયો ચોરી માફં સુખ, પ્રીયે પાધું અપાવ.
 હું છું દાસ નીરાધાર, તું છે મારી સરદાર.
 આવ ધસી ધરી પ્યાર, પ્રાણુ ગળે લગાવ,
 (રાજખીજ)

૧૩૨

નયન મીલાવી લે ઓ છખીલી નયન મીલાવી લે.
 ચટપટ ચીતમાં લાગી ચતુરા ચુંબન કરવા દે,
 મોતનમાલા જરયન સાડી જે જોઇએ તે લે—રસીલી.
 લગની લલના લાગી રહી તુજ ચેહરો જોવાદે.
 નાનુકવેલી કોમળ ખીલેલી કળી ચુંટવા દે—છખીલી-કળી.
 મદન અગન અંતરમાં લાગી જલદી બુખવી દે—છખીલી.
 આલીંગન આપી અલખેલી ભેટ પ્રેમની લે! છખીલી.
 અધરાત્રત રસ પાન કરાવી મધુર વચન મુખ કહે—રસીલી.
 (પવિત્ર લક્ષ્મી)

૧૩૩

દશા આ શી થઇ મારી કરમની છે ગતી ન્યા?
 રમતાં રાજ મેહલમાં વસતાં સુખ મોઝાર
 સેવામાં હાજર હતાં દાસી દાસ હજાર

ભોગવી આજ લાચારી પડ્યો વનમાં હું આજની—દશા.
 કુલ સૈયા પણ જોડને કઠણ લાગતી સહેજ,
 સુતી છે પથર તણી ધરતી ઉપર એજ.
 મહારાજની કુમારી દુખી છે બેઠન મુજ પ્યારી—દશા.
 તરસ્યાં ભુખ્યાંને અમે દેતાં પાણી અન્ન,
 રક્ષવળીએ આ વન વિશે ભુખ્યાં વીણુ ભોજન,
 પીવા મળતું નથી પાણી રહું કેમ ધીર હું ધારી—દશા.
 (કનક-તારા).

૧૩૪

કંથ વીણુ હાય હું છું હેરાન જળ વીણુ મીન સમાન—કંથ.
 સ્વામીની સંગે બાગ બગીચે રમતી હું રાગને રંગ,
 સુના બાગ બગીચા નીહાલી આગ ઉઠે છે અંગ,—કંથ.
 બળી લાકડાં થાય કોયલા કોયલા બળી થાય આખ,
 પ્રેમ અગ્નીથી જે બળે તે નહીં કોયલા નહીં રાખ—કંથ.
 ભાલાની બલી વેદના કે જીવ જતાં છુટાય,
 વિયોગ બાલે હાય વિધાતાં જીવાય કે ન મરાય—કંથ
 (સતી સંયુક્તા.)

૧૩૫

માયાં કુટ્ટી શીદ મરે કરમનાં લખ્યા લેખ નવ ફરે,
 તારું ધાર્યું કદી થશે નહીં, અભિમાન કેમ કરે.
 પુરુષ પ્રયત્ને હોય હરીની કૃપા તો કારજ સરે,
 ચડતી પડતી જન્મ મરણ છે રાય રંકને ધરે.
 સુખી સંતોશે રાં વું હર હર દુખડાં હરે,
 પાપાવા મળે મળેના ક્યારે (આ) ડોસી મરે,
 વાઓ આઉં તમારા લોહુ તો પેટ ઠરે—કરમનાં
 (નર્મદા.)

૧૩૬

શું નટવર વસંત થેઘ થેઘ નાચી રહ્યો,
 નાચી રહ્યો નચાવી રહ્યો--શું.
 ટ્રાયલ મધુર મુરલી બની છેટે નટવર કાન,
 વીરહધેલી ગોપીગણું તણ નીકળી અભિમાન,
 રસીઆ વિનાની બની બાળાઓ બાવરી,
 વેણું વસંત ચિત વીધી ગયો--શું.
 શીતળ મુખકર પવનની હોર ધુમે ચોપાસ,
 બાણું રાધા કૃષ્ણજી રાસ રમે છે ખાસ.
 વિધવિધ પંખીનાં વેણુ ધુધરી ધમકેરે,
 મહીં મહીં મેનાનાં નાદ જાંઝર ઝમકેરે.
 નવપક્ષવ વાધોધરી, પચરંગી શીરપાધ.
 ફાગ લાગ સાધી રમે મદનરાજ મહાભાગ.
 હોરી લાલાયી રમે લલનાઓ લાડમાં,
 પ્રીતિ ગુલાલ લાલ છાછ ગયો--શું.

(અશ્રુમતી.)

૧૩૭

હોરી ચોળી લટકાં મટકાં કરતાં આવ્યાં,
 રંગે બોળી સાડી બોલી મન લોભાવ્યાં.
 જાંઝરનારે ઝણકારે. કર કંકણના ખખડાટે,
 કાળજથી નેત્ર દીપાવ્યાં--હોરી.
 હવે શરમાવો ઠાલા, શાને દીયરજી મારા.
 બોલો--બોલોજી બોલો, બોલો.
 મેં કેવાં તમારાં નખરાં તો જણાવ્યાં
 (સોભા)

૧૩૮

કળજીગની બાજી, ના દેખી થા રાજી,
 મુજ દીલ ગયું દાહજી—કલ.
 અંધા ધુંધી કોઠવાલને કાંણો છે કાજી,
 ખાઇ ગધેડો મસ્ત બને ને દુમલો છે ગાજી—કળ.
 રાસ્ત કહે તે રવડે મતલબ પારકરે પાજી,
 આંખ છતે અંધા થઇ કહેશે જીહાને હાજી—કળ.
 (ભોલી ગુલ.)

૧૩૯

જગમાં ગુમાવ્યો જન્મ જેણે પ્રીત નહીં કરી,
 સુખની સુગંધી છે ભરી, આ દુલમાં ખરી—જ.
 આરે જગતનાં બાગમાં સુંદર એકજ દુલ,
 પમરે છે તે સ્વર્ગમાં છે પાતાળે મુજ,
 કરમાય છે તે નહીં કદી, નહીં જાય છે મરી—જ.
 અતિ મેઘે સડસે નહીં, જળ વીણુ નહીં કરમાય,
 લાખો જીજો તો વહી ગયા પણુ તે રહ્યું ઠરી—જ.
 (ભોલી ગુલ)

૧૪૦

પાણી ભરવા હું ગમતીરે સાહેલીની સંગે,
 આડા આવીને ઉભારે, કુંવરજી નવરંગે.
 જળ ભરવા સરવે ગયાં, એ વાડી મોઝાર,
 'પ' ઉભા દરવાન તે. બંને રાજકુંમાર,
 ગાળી સાસુજીરે, અમો સૌ પનિહારી,
 ૧ મહારે, કીધા ઠૂઠા ભારી,

જરમાઈ ઉભા રહ્યાં, શું અમ અખળા જોર. !
 વિનવણી કાંઈ સુણી નહીં, દેખાડી નીજ તોર,
 હઠથી અમે હાર્યાંરે આખરે એક સાહેલી,
 નામ દીધુંજ મ્હારુંરે, ત્યારે દીધાં મેલી.

(માનસીંહ અભયસીંહ.)

૧૪૧

પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અહીંરે, શોભે રજની સુંદર શી આજ.
 હોતે રમીએ સંગાયે સૈયર આપણેરે—

સૈયર કંકણો સોનાનાં કરે ધર્યાંરે, માંહે જડીયાં છે નીલમ.
 મણી નંગ—હોતે.

મળીઆ આજે આપણે, ધરી સોળ શણગાર,
 કર કંકણ ચુડી ચમક, ચંદ્ર તેજ એક તાર.
 હીરા રત્ન જડીત ઉર હાર દેરે, મોતી ગુચ્છ ઝલકેછે બાજી
 બંધ—હોતે,

અંખોડા કુલે જડયાં, સર સેંચે હીંગુલ.

કીધ કુમ કુમ ચાંદલા, મુકતા માલા ઉર,
 આરસ પારસ મણી જડેતો ચોક છેરે, તેમાં રમતાં વસતાં
 નણુદલ વીર—હોતે.

પેર્યાં ઝાંઝર પ્રીતથી, ઝણુણુ કરે ઝણુકાર,
 ફરે સૈયર કુદડી, આ રજની મોજર.
 સખી વેલીઓ કુલી વિધવિધ ભાતનીરે, તેતો આપે છે
 સુગંધ—હે?

કયા શિયલની સાંભરી, પ્રિતમ ઉપર પ્રેમ
 વધ્યો સુખી વિરહ થઇ, મળી ત્ય

૧૪૨

હું સોનારણુ મધમાતી થઇ ભગતાણી પંકાતી.
 રહુંછું છેટે છણુકાતી ભલભલાને પાણી પાતી.
 નજર થકી હું નગર નચાવું, વચનથી વશમાં લાવું,
 ભગત પણાનાં પરદા પાછળ શા માટે શરમાવું—હું.
 કથા દેવનાં દર્શન કેરું બહાનું કહો બાઇ કેવું,
 હરવું હરવું મોજ મઝામાં, કથન કોઇનું રહેવું—હું.

૧૪૩

બન્યા કેમ બુદ્ધીહીણ બાવા, દુનીયા ધુતીને ખાવા,
 આડંબર બહુ અતીશે રાખે. ભોળા ભરમાવા.
 કર્મ ધર્મની વાત ન જાણે આવ્યા અમડાવા—બન્યા.
 જોખનવંતી જળ ભરશે ત્યાં જશે ઝટ નાવા,
 ભોળી બાઇ જો આવી નમે તો લાગે ચીત ચાહવા—બન્યા.
 રાંડીરાંડનાં ધરમાં ગોવિંદ ગુણુ જશે ગાવા,
 બરફી પેંડા માલ મીઠાઈ, જશે ખુબ ખાવા—બન્યા.
 તંતર મંતર જંતર ભણુશે કામાવસ્થામાં,
 રાંડો જો રાખે મંદીરમાં કહીયા કમાવા—બન્યા.
 પુર્વ તથા સંત હતા તે તેના દીએ દાવા,
 મસ્તાન કળી કાળ વિશે છે આવા ને આવા—બન્યા.

૧૪૪

તો સોનારણુ સેહેલાણી ભલ ભલાનું કરતી પાણી,
 નામ ગુલાબ ગુણુખાની મને આપ્યા જગતે જાણી.
 અરમાં પેશે તો આ ગુલાબ સામે બેસે,
 સોનું લઈ મુકે અગ્નીમાં ગળવા,

ગુલાબ બનાવે પાનની પટ્ટી ધરાકને તો છળવા—હુંતો,
ચરણુ જરા મુકી ઉઘાડો મીઠી માંડું વાત,
નજર હરં કે ધણી માહેરો ઘડે ધરાકનો ઘાટ—હુંતો,
નેન તણો મારી અણુસારો મીઠો પ્રેમ બતાવું
ધરાકને ગુલતાન કરી ધન હરવાને ફાસલાવું—હુંતો
(મદન ચંદ્રીકા.)

૧૪૫

દીલ મારું માને નહીં, મનહું ઠરે નહીંલ્યારે કરું શું તાતજી ?
મેં જોયું ફરી ફરી જોડી મળે નહીં, કોને વરું હું તાતજી ?
નેણે પ્રીતી ઝળકી હતી, અહીં આવતાંજ સમાધ ગઈ,
હરમી અંતર ઉછળી હતી, નૃપ દેખતાંજ દબાઈ ગઈ,
હીરલો અમુલ્ય ખરીદવા, હિમંગ બર આવી અહીં,
પણ અંતરે અંકુર ન ફુટ્યા પ્રીતી પ્રકટાવી નહીં.
છતી આંખે દીવો લઈને પડી કુવામાં હું કુખી મરું શું તાતજી ?
(કામ લતા.)

૧૪૬

ખિલિ ફુલકલિ આ ખરિ જાય, પ્રિતમ પ્રેમિલો જતાં,
નન વેલડી તફડી તવાય, નીર નાવિલો ન જ્યાં,
હર સરસી ચાંપી પ્રિયા, કોટી કોટી કરનાર,
તરછોડી પ્રિય, અંગના (શિદ) મારો વિરહ કટાર.
પ્રિયપ્રિય કરતી અબળાય, ઝુરાએ હાય, પ્રિતમ પ્રેમિલો
ચક્ષ્મ તણા તારા થઈ, લગની લગાડી જ્યાંય,
વિરહ શરે શિદ વીધીને, કરો રૂધિર સર કયાં
પિયુ પિયુ જપતી રસનાય, સુકાયે હાય
(૫)

૧૪૭

બહુ મઝા ડિડાવું ઇશ્કમાં બસ અશ્કમાં પહેરી આંખે !
 વાહવા વાજી વાવા !
 ઝબ્બા ચોળી વળી પોલકું શીવડાવું તુજ કાળે !
 સાડી સુંદર અંબર નંબર કમ્બર પર બસ રાળે !
 ઇસ્ટાકીન ખુટ છતરી હાથે મજરું સુંદર માથે !
 હાથે ડંગન કોટે મોતન માળા નથની નાકે !
 હમ હમ કરતી ચાલે જ્યારે ધરતી ધમ ધમ ગાળે !
 ફેરીન બે ઘોડાની લેશું, બેશું તારી સાથે !
 બંબલે બાશું ખાશું પીશું ગાશું આપણ સાથે !
 ભટકો મટકો જરી તું કરીને મુજને જો તું બાજે !
 (આ) ખુદ્દો વાર પંપાળીને જરીક મન તો રાચે !
 આહાહા, આહાહા. ! ! !
 (કરણ ઘેલો.)

૧૪૮

સખી સામળીઆ, ચીત હરી હરીએ વળીઆ—સખી.
 મોહન મુરત, સુંદર સુરત, જાદુગરી ભરી લુલાદે બાન
 સોનાનાં સુરજ આજ ઉગ્યા સખી, દુધડાં સાકરમાં ભળીઆ—સખી.
 સુંદર મુરતિ સામળા, પુણું ધારી પ્રેમ
 જાળવજો શ્રી જગપતિ, સત પતીવ્રતનો નેમ
 પામી હું પ્રેમ રતન, બની હું મગન
 ! અલી પ્રેમની પંખીણી ! મોહન મન ગમતા
 મળીઆ—સખી.
 (રમા દેવી.)

મુતકરરેકાત ગાયન.

ભાગ ૪ થો.

કુમરી ૧૪૯.

પાક નામે મોહમંદ મુસતફા મુને પ્યારો લાગોજી,
મોહમંદ પ્યારો લાગોજી મોહમંદ વાલો લાગોજી,
પુસ્તપર મોહરે નુખુવ્યત ચમકે માથેપે કુતુખ તારા.
પલમેં નખી મેઅરાજ સીધારે હુરોંને તનમન વારા.

મોહમંદ પ્યારો લાગોજી,

લવલાક લમાકા છત્ર ખીરાજો ગલે હમાયેલ કુરઆન,
શોર મચાયો અલમ નશરાકો સુરત રખકી શાન.

મોહમંદ પ્યારો લાગોજી.

લાઇલાહકે ખાજો નકકારે, ઇલલલ્લાકે સાજ,
દમમેં ખુરાકપે સવાર હોકે પહોંચગયે મેઅરાજ,
તહદાનીયતકી પીચકારીમેં હાં તુરકા ભરકે રંગ,

મોહમંદ પ્યારો લાગોજી.

અલ્લાહ વ મોહમંદ ખેલન લાગે દોનો હુયે ચકરંગ,

મોહમંદ પ્યારો લાગોજી.

કુમ મચાયે હુરો મન્નાયેક દેખ નખીકી

સલ્લે અલ્લા કેહ કેહકે પુકારેં શાદ હુયે

મોહમંદ

કહેરવા દાદરા, ૧૫૦

—*~*~*—

આઓ આઓ નગરીઆ હમારી રે,
ખાળ લેલો ખખરીયા હમારીરે—આઓ આઓ—
મોતી પીરોયે બેઠેહો તુમ ખાલખાલમેં,
ઝુલ્ફેં બના બનાકે ફંસાતે હો જલમેં.
હોગી કેસે ગુજરીયા હમારી રે—આઓ આઓ.

મુઝ ખાવફાકો લુલગયે કીસ ખ્યાલમેં,
શાયદ ફંસેહો તુમ કીસી ગેસુકી જલમેં.
જાત ખીતી ઉમરીયા હમારી રે—આઓ આઓ.
પેહલે તો દીલકો દેદીયા બેઆજમાયે દીલ,
શીર દીલહી દીલમેં કેહતાહું અશસોસ હાયે દીલ.
પડગધ મુની સેજરીયા હમારીરે—આઓ આઓ.

સાકીને રંગ દીયા મુઝે રંગે શરાબમેં,
જલવા ખુદાકા નઝર આયા શરાબમેં.
રંગદી રંગદી ચુદરીયા હમારીરે—આઓ આઓ.
ખાગનકા નામ સુનકે મેં આયાહું દુરસે,
કીશતીકો મેરી ભરદો મોહમંદકે તુરસે.
ભરદો ભરદો ગાગરીયા હમારીરે—આઓ આઓ.

કરવટે અલ્લતાહું પડતી નહીં હે કલ,
ખલકા હે ખ્યાલ મુઝે હાયે આજ કલ,
ગામ નજરીયા હમારીરે—આઓ આઓ.

—*~*~*—

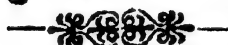
દાદરા ૧૫૧.

મળ દેતેહું કયા ખાળ તેરે ખાલ ધુંધરવાલે—
 મેં જાનેકી કરતાહું આસ, ખાળ કયું નહીં ખુલાતે પાસ,
 તેરે તરફસે ખાળ મેરે દીલમેં પડગયે લાલે—મળ.
 મેં જાઉંગા અય યાર, મેરે ખાળકે દરબાર,
 હમ શીરીંગે દોનોં યાર, દોનોં હાથ ગલેમેં ડાલે—મળ.
 યાકુબ ચલો તુમ યાર અપને ખાળકે દરબાર,
 યેહી મેરે અરમાન જબ નીકલે દીલસે નાલે—મળ.

કુમરી. ૧૫૨

ન તોડારે સરકારી નીંબવા ન તોડારે,
 છોટે છોટે નીંબવા અજબ રસીલે,
 તોડન નજાને અનાડી નીંબવા ન તોડારે—
 સોનેકી થાલીમેં લોજન પીરોસે,
 ખાને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડારે—
 સોનેકા ધડવા ગંગા જલ પાની,
 પીને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તોડારે—
 પાન પચાસકે ખીડે અનાયે.
 ખાને નજાને અનાડી. નીંબવા ન તોડારે—
 ચુન ચુન કલીઆં સેજ ખીછાઈ,
 સોને નજાને અનાડી, નીંબવા ન તે

કહેરવા ૧૫૩

દરેજનાપે જના નહીં મીલતા, કહીં ઉસકા હીકાના નહીં મીલતા.
છતીયાં લગાતે લેઈ બલેયાં, મેરી આંખોંકા તારા નહીં મીલતા,
મકાબી હુંઠા મદીનાબી હુંઠા, કહીં હમકો અકેલા નહીં મીલતા,
સોગ કહેં દીવાના દીવાના, કહીં હમકો અકેલા નહીં મીલતા,
મથરાખન હુંઠી ખીંદરાખન હુંઠી કહીં પાસ ખુલાના નહીં મીલતા,
જમનાકે કીનારે અકેલી મેં ડાલું કહીં પાસ ખુલાના નહીં મીલતા.

ભેરવી ૧૫૪

ખાંડી રંગીલી છખીલી માલનીયા, દેખીહે હમને નીરાલી યાર,
જેલાબી બેચે ચંબેલીબી બેચે, બેચે જોખનવાકી ડાલી યાર.
ગારે ગારે હાથોંમે કંગન કાનોંમે કુલે કુલોંકી ખાલી યાર,
નયનોંમે સેનોંમે જાદુ હે ફરકત હોટોંપે પાનોંકી લાલી યાર,
ઝૂમ ઝૂમ જાતી જોખનવાકી માતી, છુમ છુમ દેતીહે ખાલી યાર.

ગાયન. ૧૫૫

નેનાં લગાએ કહાં જાઓગે ખલાસી મીયાં—નેનાં લગાએ.
ફપતાન ખાવે મુરગી, સરંગ ખાવે બકરા.

ગરીબ ખલાસી કહીં ઝોઝડી,

પા કહીં તીલીરે—નેનાં લગાએ.

યકસા સરંગ પીવે બરાંડી,

હમ ગરીબ ખલાસી કહીં તાડી
 કહીં બેવડા કહીં રાસીરે—નેનાં લગાએ,
 કપતાન ખાવે કટલેસ. સરંગ ખાવે બયદે.
 હમ ગરીબ ખલાસી કહીં ખીચડી,
 કહીં રોટી કહીં ચટની રે—નેનાં લગાએ.
 કપતાન શીરે ઘોડે, સરંગ શીરે ગાડી,
 હમ ગરીબ ખલાસી કહીં ચલતે,
 કહીં ગીરતે કહીં પડતે રે—નેનાં લગાએ.
 કપતાન સોવે કેબીન સરંગ સોવે ફાક્કા
 હમ ગરીબ ખલાસી કહીં તુતક
 કહીં મોરા કહીં ફાક્કારે—નેનાં લગાએ.

ભેરવી ૧૫૬

ઓ ખીરજ બસીયા બારેકે રસીયા રોંકા ન મોરી ગગરીયા.
 માખ બાપકી બડી દુલહારી હાથ ન ધુએ રસીયારે.
 જળસે પડી મેં મુરાહાકે પાલે દોષ બરાયે ગગરીયારે.
 તેજ લગાયે કુલેલ લગાયે તાપર મસાલેડા ટોપીયારે.
 કાલી કાલી બુલફનપે ગુયા લલચાયે તક તક મારે નજ-
 રીયારે—બારે.

કુમરી. ૧૫૭

ધર જનેદે છાંડ મોરી બેયાં.
 આહા કરત તોરે પૈયાં પડત નં

નગર ડગરકે લોગવા સુનત હેં,
 ખરયા કરત ખીજ નારીયાં—ધર.
 જાઓરી જાઓ નહીં તો દેઉગો ગારીયાં
 મોહનસે દીખ રધયાં—ધર.

કુમરી. ૧૫૮

આન પડી દરબારે ખાજ, તોરે નગરમેં તોરે શહેરમેં—આન.
 ઉંચાસા કોટ બીજન દરવાજા, નૌખત બાજે બહાર ખાજ—આન.
 ખાજનકે દરબે સીસ નવાઉ, તુમહો ગરીબ નવાજ ખાજ—આન.
 સીડી સીડીયે માજન ખેડી, દેતહે કુલનકા હાર ખાજ—આન.

કહેરવા. ૧૫૯

અપને ખાજનકા જોગન બની, જોગન બનીખેરાગન બની—મેંતો.
 છુટા પસીના નુરકા રે ખોયા ચંખેલી કુલ,
 સખ સખીયન મીઝ સેહરા ગુંથે પેહને નખી રસુલ—મેંતો.
 ચન્તા કુટા ડાલસે રે લે ગાઘ પવન ઉડાય,
 અખકે ખીજકે કળ મીલેંગે દુર પડેંગે જાય—મેંતો.
 ડોલા અંદર સજ રહાહે બહાર ખડીહે બરાત,
 ચારોં પાયે ઉઠ ચલે તો કોઇ ન આયા સાથ—મેંતો.
 જોલેને પીયુ ગયેરે સુના કર ગયે દેશ,
 જોલે પીયુ નહીં આયે ભગવા દેગયે બેસ—મેંતો.

ગાયન ૧૬૦

ખીખીજન સુનીયે ભરી ધુન ચે મેરી—
 સુનીયે કુછ ખાત મેરી, રંગ ભરી ખોટી ખરી.
 દુનીયાકી બાબરકા હે નયા બેપાર,
 શાહુકાર ચોર બને ચોર શાહુકાર—ખીખીજન.
 જંગ નકુનમ તંગ નકુનમ કુનમ ઇ કમાલ,
 નજરે ગયેર બચાકે મુશ્ત હઝમ માલ—ખીખીજન.
 ઇકડે તીકડેચી ખોલીત હોતી મોટી આસ,
 સીખુન ઇંગલીશ ટોર્કીંગ ઘરચા કેલા સત્યાનાસ—ખીખીજન.
 લોભીઓ ને લોભ છોડી પ્રભુથી ડરશે,
 તો ધુતારા દુનીયામાં બધા ભુખ્યા મરશે—ખીખીજન
 કાલા ગટર ઇબને મટર ફએલે મુત્તહર,
 હાજ લંગોટી વ કુજ મસ્ત કલંદર—ખીખીજન.

કુમરી. ૧૬૧

નાવમેં નદીયાં ફુખી જાય, બહારે તુમ દેખોરે લોગો—નાવમેં.
 ઘડા ન હુમે ઘડી ન હુમે હાથી મલ મલ નહાયે,
 કોઠે કોઠે પાની ચડહા તો ચીડીયાં પ્યાસી જાય—નાવમેં.
 એક અચંબા મેને દેખા મછલી ચાખે પાન,
 ફવવા બજાયે ઢોલકી તો મેંડક હડાવે તાન—નાવમેં.
 એક અચંબા હમને દેખા કુંયેમેં લગ રહી આ
 કીચર પાની જલગયા તો મછલી રેહગઇ

ਬਨਨ. ੧੬੨

ਮੁਖ ਗਘ ਮੇਂ ਰਾਮ ਡਗਰੀਯਾ,
 ਆਨ ਫਾਂਸੀ ਪ੍ਰਭੂ ਡਾਨ ਨਗਰੀਯਾ.
 ਘਤੁਰ ਘਤੁਰ ਸਭ ਸੈਫਾ ਫੇਗਥੇ,
 ਤੁਮ ਕਾ ਲੈਛੋ ਅਘ ਭਗਘ ਅਭਰੀਯਾ.
 ਅਨ ਮੇਛਲਨਪਰ ਕਯਾ ਲੁਛੇ ਹੋ.
 ਯਾਦ ਕਰੋ ਅਧੇਰੀ ਡਾਛੀਯਾ.
 ਡਾਛੀ ਪੀਯਾ ਧਰ ਨਘ ਤੁਮ ਜੈਛੋ,
 ਮੋਛਪਰ ਝਾਛ ਸੁਝੇਛ ਘਫਰੀਯਾ.

ਸੋਢਰਾ ੧੬੩

ਅਘ ਸਛੇ ਫੁਲਨ ਹੇ ਸਰਪਰ ਤੇਰੇ ਨੇਘਾ ਸੋਢਰਾ,
 ਲਖ ਟੀਘਲਾਤਾ ਹੇ ਫਲਤਾਰਧੇ ਕਯਾ ਕਯਾ ਸੋਢਰਾ.
 ਭਾਛੇ ਆਛੇ ਫੁਛ ਉਸਧੇ ਤਲਫੁਛ ਪਰੀਯਾਂ,
 ਅਸਥੀ ਗਧਰੇ ਅਲਛੇਸਨੇ ਆਧਾ ਸੋਢਰਾ.
 ਤੁਮ ਫੈਨੇਨਮੇਂ ਹੇ ਤੇਰਾ ਫੁਛਾ ਅਨਨੇਛੀ,
 ਘੁਛਸੇ ਘੁਛਛੇ ਫੁਰੇਨੇ ਅਨਘਾ ਸੋਢਰਾ.
 ਫੋਗਯਾ ਸੋਢਰੇਧੇ ਸੁਰਨਛੀ ਫੀਰਨਛਾ ਧੋਕਾ,
 ਫੇਰੇ ਰੈਸ਼ਨਧੇ ਨੇ ਉਸ ਮੇਛਰਛੇ ਫੇਘਾ ਸੋਢਰਾ.
 ਘਸਮਾਂਸੇ ਫੁਰੇ ਅਘੁਮਛਾ ਅਨਾਛਰ ਸੋਢਰਾ.
 ਘੇ ਮਾਛੇ ਟੀਲ ਅਛਰੋਨਮੇਂ ਲਾਯਾ ਸੋਢਰਾ.
 ਘੇ ਨਹੀਂ ਉਸਮੇਂ ਲਗਾਧੇ ਹੇ ਫੀਛਾ,
 ਅਮਰਛੇ ਹੇ ਘੁਛਾ ਸੋਢਰਾ.

ભજન તાલ લાવણી. ૧૬૪

કાનુડો ન જાણે મારી પ્રીત, આઘ અમે બાળ કુંવારાંરે—કાનુડો.
જળરે જમુનાનાં તીરે હુંતો ભરવાને ગઈતીરે,
કાનુડે ઉડાડ્યાં આછાં નીર ઉડ્યાં—કરરરરરે—કાનુડો.
જમુનાને કાંડે વાલે રાસ રચ્યો છે,
સોલસે ગોપીમાં ઝાલ્યાં ચીર ફાટ્યાં—ચરરરરરે—કાનુડો.
હુંતો વરણાંગી કાના તમારાંરે નામનીરે,
કાનુડે તાણીને માર્યાં તીર વાગ્યાં, ચરરરરરે—કાનુડો.
આઘ મીરાં કહે છે પ્રભુ ગીરધરનાં ગુણુ વહાલા,
કાનુડે બાલીને કીધાં બાબ ઉડી ફરરરરરે.—કાનુડો,

ગરબી. ૧૬૫

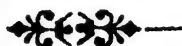
તમે કાના નથી મારા કામનારે, તમને ચસકા લાગ્યાછે હરામનાંરે,
જમને દાસીના દાસ થયા પતખોઘ, તમે કરો તેવાં કામ નવ કરે કોઘ.
તમે સારી વધારી છે નામનારે—તમે.
કોઘની ફેડો માટલી મહીનીરે, કોઘની હાંડી વટાલો છો દહીંનીરે,
તારા ગોઠીઆ છે છોકરા હજમનારે—તમે.
તમે ફરીફરી થઈ ગયા છો હરજાઘ, હવે આ કુમળતણી ગા
હવે એકે રહ્યા નથી કામનારે—તમે.

હુમરી. ૧૬૬

મોહન રસીયા આયે બગીચોમેં,
 ખીલ રહી સખ કલી કલી—મોહન.
 એક કલી હર નામ જપત હે,
 દુજી પુકારે અલી અલી—મોહન.
 ગોકુલ દુંડી ખીંઠરાખન દુંડી,
 દુંડ શીરી સખ ગલી ગલી—મોહન.
 ધુંધરવામેં ખાલ પીયા તોરે,
 મોહંમદ પીયા તોરે સંગ ચલી—મોહન.

માઠ તાલ દાદરો. ૧૬૭

બાદીલા બેગી આયોરે મોરો જોખન ખીતો જાય,
 પ્રીતમકો પતીઆં લીખું ઉપર લીખું દો સલામ.
 જસ દીનસે તુમ ખીજડ ગયે મોરી પ્યારી નીંદ હરામ—ખા.
 સજન ગયે પરદેસવા સુની પડી મોરી સેજ,
 મનકી મનમેં રેહગઘ આસ રહી નહીં સેજ—ખા.
 સજન એસા કીજયેરે ઢાલ સરીખા હોય.
 ગુખમેંતો પીછા શીરેરે દુખમેં આગુ હોય.
 સજન એસા કીજયેરે જેસા સીરકા ખાલ,
 જે કટાયે શીર કટેરે તોએ ન છોડે ખાલ—ખા.
 સજન મેં જપુરી સજનકે મન ઓર,
 જે પર રીઝવેરે એક મીત્ર દો ઠોરેરે—ખા.

ચુરન. ૧૬૮

— ❖ : ૦ : ૦ : ❖ —

મેં દેહલીસે હું આયા અછછે અછછે ચુરન લાયા,
 જસને એક જરાસી ખાયા, ઉસને ખેહદ લજજત પાયા.
 જસને ચુરન તેરી ખાયા, ઉસને લજજત કુચન પાયા,
 બલકે આખીરકો પચતાયા, ચેહ તુ કેસી ચુરન લાયા.
 જો કોઇ ચુરન મેરી ખાવે, ઉસકી ખીમારી સખ જાવે.
 મીસ્ત્રે રસ્તમ વોહ કેહલાવે, કુશતી દેવોંકી લડાવે.
 તેરી ચુરન જો કોઇ ખાવે, ઉસકો બદલઝમી હોજાવે.
 ગરદન ઉસકી મોત દબાવે, સીધા સુનાપુરમેં જાવે.
 ચુરન મેરી જાલીનુસ જસકો ખાવે તુરકી રસ,
 ચેહેરા રોશન જું ફાનુસ, જાવે ખીમારી કાખુસ.
 ચુરન વાલા હે મનહુસ, ઉસકા ભાઈ હે કંજુસ,
 બાવા ખીલકુલ મખખીયુસ, ડાલા ચુરનમેં હે ધુસ.
 મેં હું ચુરનકા ખેપારી, શીરકર આયા દુનીયા સારી,
 તુ હે આજારી આજારી, તુજકો ગધેકી અસવારી.
 દેખો ચુરનકા ખેપારો, ઉસકો લકવેકી ખીમારી,
 બાવા દેહલીકા પનસારી, અમ્માં મીરઠકી બહીયારી.
 જાગન યાંસે ઓ કંગાલ, જાકર કાસે તીતર પાલ,
 બાવા બેચે આટા દાઝ, બાઈ મુરગીકા દલાલ.
 શેખી મતકર ઓ મુરદાર, મેરે આમે બદ શીરદાર.
 ટેટેં મતકર નાહીનજાર, તુ હે મોચી યા ચમાર.
 ટરટર મતકર ઓ ચંડાલ, બડવે તેરી કયા ?
 કરદું જુતોંસે મોંહ લાલ સરકે ઝડ જા.
 શીરકર આયા હીંદુસ્તાન; મેરી દે

ચુરનવાલા બેઠમાન, ઉસકા બાઇ હે સયતાન.
 ખાવા બેચે કથ્યા પાન, બેટે ઉનકે ખાંકે ખાન.
 છુહારે કો બાઇ, યે મલાઇમેં મીલાઇ હે, દવાઇકી દવાઇ હે.
 મીલાઇકી મીલાઇ હે.

સીરકેમેં બીગાઈ હે, રાઇમેં બસાઇ હે, દવાઇકી દવાઇ હે.
 મીલાઇકી મીલાઇ હે.

ધનીયેકી દાલ હે, છીલી હુઇ ખાલ હે, મજેદાર માલ હે.
 ખાનેવાલા લાલ હે.

ખુબ ખુન બાનકર, ઉખલીમેં ખાનકર, છલનીમેં ખાનકર,
 બનાઇ યે દાલ હે.

છપ્પન મસાલેદાર, લઈન હે બેશુમાર, આવન ગંગોટી યાર.
 પોરને અનાર હે,

બાદીકો મારદે સરદીકો ટારદે ગરમીકો દારદે એસી બહાર હે.

કુમરી. ૧૬૯

જાલી મોરી બર દેતા એા દાતા યસરખવાલે
 આલમકે સરતાજ હો તુમે રાજનકે મહારાજ.
 આન પડી હું દેવડીપર તોરેદાથમેં હે મોરી લાજ—એા દાતા.
 ધન માયા કછુ કામ ન આવે આવે કરની કામ,
 એસી કરની કર ચલો જો પીછે બાજે નામ—એા દાતા.
 કેસા હે રંગ હમારા કેસા હે ગુન ગીયાન,
 લતમેં કછુબી પ્યારે કેસી હે તોરી શાન—એા દાતા.
 માયા કીસકી માયા જુટા સખ સંસાર
 રખો નીઝામી બેડા હોવે પાર—એા દાતા.

કુમરી. ૧૭૦

શેહર મદીનાકો સાંવરીયા મને પ્યારો લાગેજી,
 દાઢ હલીમાકે ગોદ ખીલાયે આમીનાખીકે લાલ.
 પગ ધરત હેં અરશકે ઉપર હુમુક વાકી ચાલ,
 લમ ચખલોકોકી કાંધે કંવરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
 લા ઇલાકી ખાંસરીયા ઓર ઇલલલાકી રાગ,
 નામે નખીકી જખ ધુન લાગી નીકસી દુષકી નાગ.
 વહદતકી સર ઉપર પધીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
 નેનમેં માખગકા કજરા વરદાઅનાકા તાજ,
 સારે મલાયેક બને ખરાતી નખી ચલે મેઅરાજ
 પ્રેમકી કાંધે ડાલે કંવરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
 ઈન્ના આતયનાકા હાથમેં સાગેર રહમતકા ગલેહાર,
 જામ તહુરા બરબર દેવેં કૌસરકે મુખતા,
 અખતો મોરી લીજે અખરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
 કેસે ધરં પગ પ્રેમ નગરમેં ચોરન ઘેરે ખાટ,
 નાવ પુરાની ખેવત નાહીં અવઘટ પાયો વાટ,
 પાર લગાદો મોરી નાવરીયા જગકે તારનહાર—પ્યારો.
 મેંહું અચપલ નાર સખીરી દુર પીયાકો દેસ,
 ચલતો ચલતો પૈયાં પરાની ભુરે હોગયે કેસ.
 મેલી હોગઇ સગરી ચુંદરીયા જગકે તારનહાર—
 ગગરી ભારી ઓર મેં નીરખલ નીર બહે
 પાઉં ડગતહે જી ધરકત હે ગરદનતો
 કોન નીઝામી ઉતારે ગગરીયા જ

સાંભળો કાર્તિ મારી કહું છું હું મોઢેથી આજ,
 આ નગરીમાં હું છું સૌથી મોટેરો વૈદરાજ.
 ખુદી મારી સૌથી સારી ખાવામાં કહેવાય.
 ખાનારો જન જલદી જલદી જમપુરીમાં જાય.
 તાવની ઉપર દહાં ધતુરો આંખો ઉઠવે ડામ,
 કપ્પજાને અરીણુ ગોળી એવાં મારાં કામ.
 પેટ છુટેથી જમાલગોટો આપું હું બહુ વાર,
 કે દુખમાંથી છુટી જતાં લાગે નહીં કંઈ વાર.
 દાંત દુખેતો પ્લાસ્ટર મારું છાલી ઉપર સાર,
 પેચોટી પર જુલાબ દહાં હું ભારીથી બે ભાર.
 ગુમડા ઉપર અર્ક આપવો મરચાંના બેભાર,
 ગાંડાને હું ભાંગ આપું છું દીવસમાં દશ વાર.
 ઓસડ મારું સઉથી સારું પ્રીતે જે જન ખાય,
 એક દીવસમાં હુશીયાર થઈને જમપુરીમાં જાય.

મેરે કાનકા મોતી, (બે વાર)

મેરે લાખ ટકેકા ધર છતીયનપે સોતી—હજારા.

મેરે છાખ ભરી હે જલ જમુનાપે ધોતી—હજારા.

મેરે લાખે આધા જોખન ઉસે દેતી—હજારા.

અગલી બજાર મેંને મોતીબી ખોયા પીછલી બજાર ખડી
રોતી—હજારા.

એ મોતીકુ મેરે બાલ પીરોયા આયને મેં જોતી—હજારા.
એ મોતી કે બદલે મોતી મંગાદે મોતી ખીના નહીં સોતી—
હજારા.

૧૭૩

કંથ ખીન રહી અકેલી મેરી જાન છોડ ચલા બેઇમાન
—કંથ ખીન.

પ્રીતમ બસે પહાડપે હમ જમનાકે તીર,
અખ મીલનાં કડીન હે પાઉં પડે જંજીર—કંથ ખીન.
ચંદા જો તેરી ચાંદનીરે સુતી પલંગ ખીછાય,
જખ જાગું જખ એકલીરે મરં કટારી ખાય—કંથ ખીન.
પ્રીતમ તુ મત જનીયોરે તું ખીછડે મુજ ચેન,
જેસી જલકાં મછલીરે તલપતહું દીન રેન—કંથ ખીન.
પ્રીતમ તુ મત જનીયોરે તુ ખીછડે મુજ ચેન,
જેસી જંગલકાં લકડીરે સીલગત હું દીન રેન—કંથ ખીન.
લકડી જલ કોયલા બયારે કોયલા જલ ભઇ રાખ,
મેં પાપન એસી જલીરે ન કોયલા ભઇ ન રાખ—કંથ ખીન.
જો મેં એસા જાનતીરે પ્રીત કીયે દુખ હોય,
નગર દહેરો ફેરતીરે પ્રાત ન કરીયો કોઇ—
નદી કીનારે મુરદા જલેરે મેં જાનું કુછ હોય
જનકેં કારન ભેખ લીયારે વોહી ન જલ

કાગારે કાગા સખ તન ખાખયો ચુનચુન ખાખયો માસ.
 દો નેના મત ખાખયોરે પીયા મીલનકી આસ—કંથ ખીન.
 ધાગા દુટા શીર મીલેરે કલી દુટી કુમલાય,
 ચાર છુટા નહીં મીલેરે દગેસે દીલ ગભરાય—કંથ ખીન.

ભજન. ૧૭૪

કોઇ ધીમી ગાડી હાંકોરે ઓ રામ ગાડીવાલા,
 કોઇ મદરે ગાડી હાંકોરે ઓ રામ ગાડીવાલા,
 ગાડી તેરી રંગ બેરંગી બેલ જોડે દો ચાર,
 હાંકને વાલા છેલ છખીલા બેઠનવાલા લાલરે—ઓરામ.
 ગાડી અટકી રેતમેં ભાઇ મંઝીલ પડાહે દુર,
 અયસા કોઇ સતગુર મીલે જો પહોંચાવે હુબુરરે—ઓરામ.
 ઘોડા છુટા થાનસે ભાઇ જગમેં પડી પુકાર,
 દસ દરવાજે અંધ હુગે ભાઇ નીકલ ચલા અસવારરે—ઓરામ.
 જંતર હમારો જાંજર ભાઇ ગયો બગવન હાર,
 જંતર બિચારો શું કરેરે દુટ ગયો બસ તારરે—ઓરામ.
 ગંગા કાઠે ધર બનાયા નાવમેં નીરમલ નીર,
 કેહનેવાલા કેહગયા ભાઇ સાધુદાસ કપીરરે—ઓરામ.

રેલ ગાડા. ૧૭૫

૧ ખટ પટ કરતી સીટી બજતી આતીહું,
 ૨ બેતાબો અપને વતનકો જાનેવાલો.

ઇતની જલદી ક્યું હે તુમકો ઠેહરો ઠેહરો આતીહું—શોર.
 આંધી આવે પાની ખરસે આગ પડે યા ઉલે,
 મુજકો કુછબી ખોદ નહીં મેં અપની ધુનમેં જાતીહું—શોર.
 રોહરો જંગલ ઓર ગાઉ કસખે ઝીલ વધરીયા ઓર વાદી,
 દેખતી બાલતી સેરેં કરતી હરદમ આતી જાતીહું—શોર.
 પુરેં શકરકી લોહા લકડી કંકર પથ્થર ઓર ગણા,
 હાથી ઘોડા પુરહે ખચ્ચે સખકો લાદે લાતીહું—શોર.
 શેરે ખખર હો યા હાથી ભાગતે દેખકે સખ મુજકો,
 સામને મેરે કયા કોઇ આવે દેવની મેં ખનજાતી હું—શોર.
 પડતી હોં જખ અજકી પુદેં કાલી ઘટા જખ છાઇ હો,
 ચાર મેરે કુછ જુદ ન પુછો જુલા મેં ખનજાતી હું—શોર.

કુમરી. ૧૭૬

જાન કીતનેકો ખેચોગી ખાલા જોખન,
 લેકે રૂપૈયા દીખાદે જોખન—જાન.
 નાલીશ કરોગે કરને ન દુંગી,
 થાને ફેચેહરીમેં મેરા હુકમ—જાન.
 ચારી કરોગે કરને ન દુંગી,
 ગયરોંસે મીલનેકી ખાલે કસમ—જાન.
 ગોરી તેરી તખતસે પુજા કરનેકો
 લેકે અશરફી દીખાદે જોખન

કેહરવા. ૧૭૭

દેખું દેખું સુરતીયા જો પ્યારીરે,
 જાઉં જાઉં મેં ખગલે વારીરે.
 હીંદલ વલી હો આપ અતાપે રસુલ હો,
 શાને હસન હુસેન હો જનને ખુતુલ હો.
 સીકત કયુંકર ખ્યાં હો તુમહારીરે—દેખું,
 તુમ તાજદારે ચીકત હો સુલતાને અવલીયા.
 તુમ આશીકે રસુલ હો માઅશુકે કીખીયા.
 હો જહાં તુમપે હે જાં નીસારીરે—દેખું.
 જામે મયે વીસાલસે સરમસ્ત કીજયે,
 ખાદીમ હું ખાદીમીકા અતા તસ્ત કીજયે,
 અય ગુલે ક્ષાતીમા નવ બહારીરે—દેખું.
 તાકત નહીં જુદાઇકી વહવાહ અબ જરા,
 કીજે કરમ કરીખ ખુલા લીજયે શહા,
 કામતક રહુંગા ઉસ દરે આકદસસે દુર દુર,
 ખેતાખ ખેકરાર હું ખુલવાઇયે હુઝુર,
 ઉમ્ર ગુજરી જુદાઇમેં સારીરે—દેખું.
 હો ઈંદલીમે સયરે ગુલીસ્તાને માઅરેશત,
 નુરે ખુદા હો આપ ગુલે ખાગે મગફેરત.
 ખવા અલરે સખા તુમસે જારીરે—દેખું.
 ચે આરજુયે વીસાલે જનાખ હે,
 ચે નીસાત ખ્યાલે જનાખ હે,
 કરે ઈંતેઝારીરે—દેખું.

કુમરી. ૧૭૮

તેરી ગાલ ગાલ છતીયાં પ્યારી લગે,
 તેરી ગાલ ગાલ છતીયાં પ્યારી લગે,
 તેરે ગોરે ગોરે ગાલ તેરે ધુધર વાલે ખાલ,
 તેરી બડી બડી અંખીયાં પ્યારી લગે.
 તુતો ચાખે પાન લાલ તેરે મોંહપર પડા રમાલ,
 તેરી દાંતોદી મીરસી કદારી લગે.

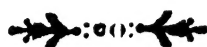
માંડ કુમરી, ૧૭૯

અજમેરકે ખાસી મન મોહના, મોહે દીજો દરસ દીખાય,
 મોરા તડપ તડપ છયા જાયે, ખાજ મોહે દીજો દરસ દીખાય,
 નખી અલી હસનેનકે તુરે અયેન, સાનીયે ગૌસુસ સફલેન,
 સગરે વલી યે પુકાર કરત હેં ઠારે તુમરે દવાર.
 ખાજ ઉસ્માનકે રાજકુમાર, ખાજ મોહે દીજો દરસ દીખાય,
 ચંદ્ર બદન મીરગ લોચની નેનાં. માયે તીલક સર તાજ,
 હીંદકે મહારાજોંકે રાજ, ખાજ ગરીબ નવા
 નોરી સુરતકે બલહાર, ખાજ મોહે દીજો દરસ
 ખાજ કુતુબ ઓર ગંજે શકર, યા સાબેર
 સગરે વલીયનમેં સરદાર તુમ્હીં હો, ખા
 તુમનો તારોંમેં જયસે આંદ, ખાજ દીજો

આન પગાડું દરપે તુમ્હારે, છોડકે મેં ધરખાર.
જો કુછ ખીયતા ખીતી હે ખાજ, જનત હો સરકાર.
તમ તો કાઝી કી રખીયો લાજ, ખાજ દીજો મોહુ દરસ દીખાય.

ભેરવી. ૧૮૦

દીલ ફેરદે પરી આ હમારી હમેં,
ખોસા ન દીયા દુખારા હમેં—દીલ,
મેહશીલમેં ગયરોંકી બી ખુલાના,
નયનોંસે કરના ઇશારા હમેં—દીલ.
ગયરોંસે હંસના હમસે ન ખોલના,
યે ખાત નહીં હે ગવારા હમેં—દીલ.

[M. S. ALI KADERI.]

તમામ શુદ્ધ.

??મુસલમાન ભાઈઓને ખુશ ખબર??

અમારી પાસે નીચે લખેલી ઇમલામી કિતાબો મળશે, અને એ સિવાય ખીછ પણ મળશે. જેને મંગાવવાની મરજી હોય, તેણે એક કાંડ લખવો, એટલે વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે. સામગ્રી લેનારને ફાયદાથી આપશું, વધુ ખુલાસો કાગળથી થશે.

મીલાદે રસુલ ઉર્ફે ખાજે રસુલ—એમાં આમુદ શરીરની રીવાયતો, અને કસીદા તથા ગઝલો છે. કીમત રૂ. ૦-૪-૦

તોહફતુલ ખરકાત—એમાં હજરને કબ્રની મુસાફરીની એકલાલ અને મક્કા, અને મદીના વીજેરે જયારતોનું ખ્યાન છે. કીમત રૂ. ૦-૪-૦

જકરશ શહાદતેન—એમાં હમામ હસન, તથા હમામ હુસેનની શહાદતનું ખ્યાન, અને મરહૂમીયા, નાહા, માતમ તથા સલામ, રીવાયતો વીજેરે છે. કીમત રૂ. ૦-૫-૦

તજકેરતુલ અખીયા—આ કિતાબમાં દુરઆન મજદમાં જણાવેલા મશહૂર પેગંબરો તથા હજરતનાં અસલામો અને હમામો તથા ઇસલામી કોમો અને રીવાજોનું ખ્યાન છે. કી. ૦-૮-૦

તોહફતુલ મુશતાક—એમાં દુઆએ ગળ્તુલ અશી, દુરદે અકબર તથા ખીછ દુઆઓ છે. કીમત રૂ. ૦-૩-૦

મનઝેઉલ અહુજન—(વશત નામું) હજરત સલ,નું માં સહી રીવાયતોથી લખાયેલું કીમત રૂ. ૦-૦-૨-૦

ગં દાતારના કિસ્સો—કનાવાનાં પીર મીરાં સૈયદ કીમત રૂ. ૦-૧-૦

ખીન સૈયદ અમારમીયાં કાદરીની ક.
ખીલીમોરા, જીલ્લે—મુસ્ત.

